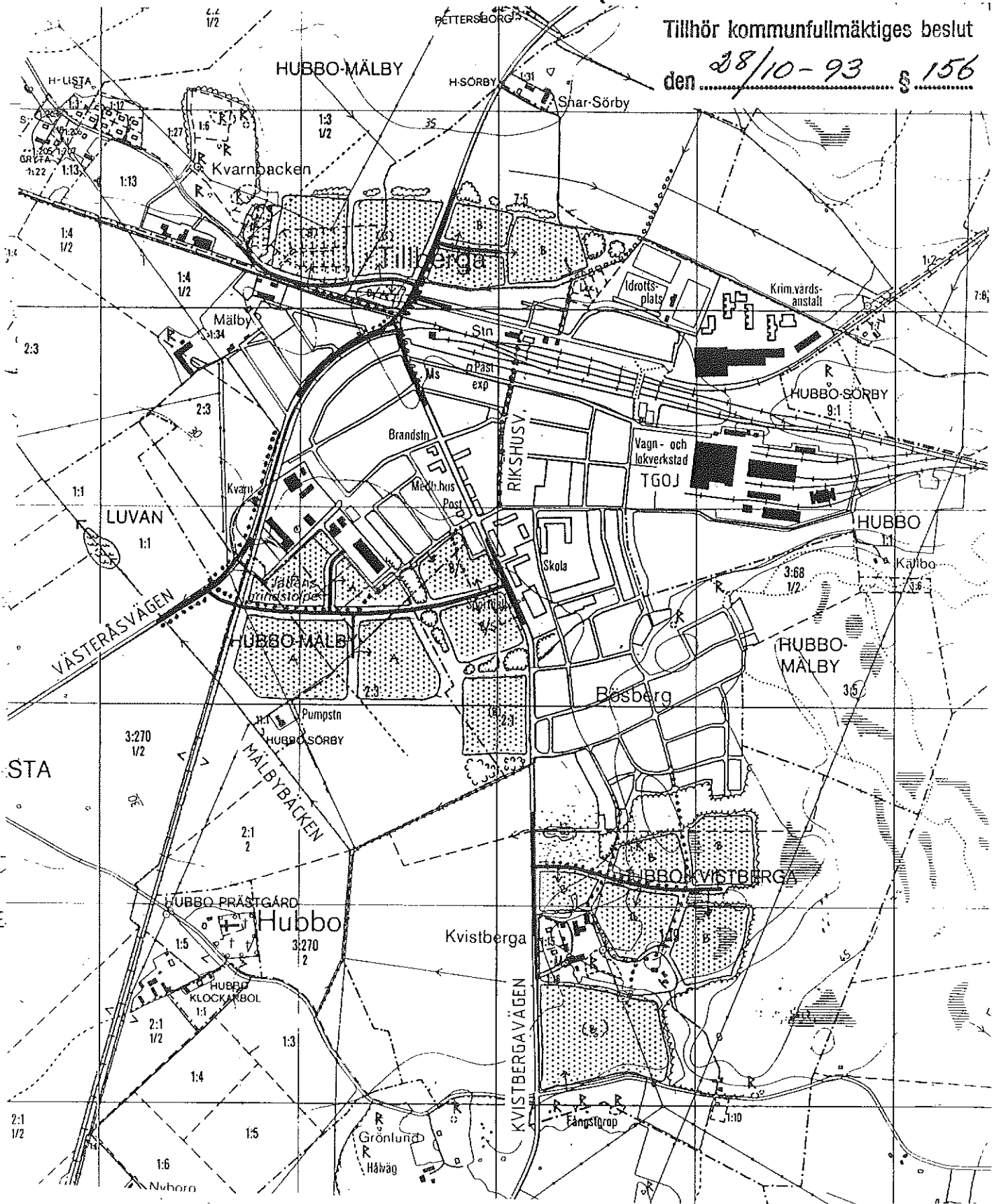

ÖVERSIKTSPLAN

Tillhör kommunfullmäktiges beslut
 den 28/10-93 § 156

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN
 FÖR
 TILLBERGA

INNEHÅLL

	Sid
1. SAMMANFATTNING och FÖRSLAG	1
2. INLEDNING	
Bakgrund	7
Syfte	7
Inriktning	7
Arbetsmetod	7
3. FÖRUTSÄTTNINGAR	
Planer och tidigare ställningstaganden	8
Naturgivna förutsättningar	8
Nuvarande markanvändning	12
Historik	12
Befolkning	14
Bostäder	14
Arbetsplatser	14
Trafik, kommunikationer	15
Järnvägen, stationsområdet	16
Service	18
Teknisk försörjning	20
Markägoförhållanden	22
Intresseområden och restriktioner	24
Riskhänsyn	26
4. MÅL	26
5. UTBYGGNADSSKISSER	
Utbyggnadsområden	28
Grönstruktur	33
Trafik	34
Teknisk försörjning	36
6. ANALYSER	
Uppfyllelse av mål	37
Ekonomiska konsekvenser	37
Miljökonsekvenser	40

1. SAMMANFATTNING och FÖRSLAG

Bakgrund Syfte	Tillbergas utbyggnadsförutsättningar ska studeras enligt ett program godkänt av Kommunstyrelsen 1992-06-17. En s k fördjupad översiktsplan ska upprättas med inriktningen att ge utrymme för en positiv utveckling av orten och med utgångspunkt att förverkligandet sker på "ortens villkor".
	* Förutsättningar
Planer	Hittillsvarande övergripande planering har förutsatt att orten ska växa söderut. Såväl gårderna väster om Kvistbergavägen som skogen söder om orten har betraktats som lämpliga utbyggnadsområden.
Mark	Stora delar av områdena kring orten består av djupa leror och nya hus måste därför till stor del grundläggas på stödpålar. Ett par djuphål med lerdjup större än 15 meter noteras. Skogen söder om orten erbjuder dock möjligheter till enklare grundläggning.
Vatten	Tillbergaområdet avvattnas huvudsakligen genom Mälbybäcken. Denna samt vattendraget nedströms - Lillån - har dålig kapacitet och är översvämning utsatta. En utbyggnad av orten ger ökade dagvattenmängder vilket kräver särskilda insatser för att inte problemen ska förvärras.
Befolkning	Det totala invånarantalet beräknas även framgent konstant ligga kring 2 000 personer. Antalet skolbarn kommer att öka relativt mycket under 90-talet.
Bostäder	Det befintliga bostadsbeståndet är varierat beträffande hustyper och upplåtelseformer. Utöver 20 parhuslägenheter i centrala Tillberga finns för närvarande inga planerade bostadsprojekt i orten.
Arbetsplatser	Tillberga är en "komplett ort" med ett eget näringsliv. Största arbetsplatsen är TGOJ med 275 anställda. Samtliga arbetsområden är trafikmässigt relativt otillgängligt belägna.
Trafik	En ny trafikled i ost-västlig riktning skulle förbättra ortens infrastruktur. Leden gör störst nytta vid en utbyggnad av orten i dess centrala och södra delar. Kollektivtrafiken kommer enligt nuvarande avsikter i framtiden till största delen utföras med lokaltåg.
Service	Orten har ett förhållandevis rikt och varierat serviceutbud. Skolan (framför allt låg- och mellanstadiedelen) bedöms ha endast begränsad kapacitet för ett bostadstillskott i Tillberga.
Teknisk	Orten är ansluten till stadens va-system. En utbyggnad av orten norrut kräver

försörjning	förstärkningar av huvudledningsnätet. Dagvattenproblematiken kräver sannolikt att fördröjningsmagasin i form av dammar anläggs.
Intresse- områden och restriktioner	Planeringsförutsättningarna beträffande naturvård, kulturminnesvård, lukt, buller m m har inventerats. Noteras kan den till stora delar fornlämningsfria omgivningen.

* Mål

Utöver de mål som gäller generellt för den fysiska planeringen i Västerås, formuleras vissa specifika mål för denna översiktsplan. Dessa handlar om den lilla ortens fördelar, den kompletta orten, attraktiv boendemiljö samt god standard gällande kollektivtrafik.

* Skisser och analyser

Fyra områden studeras varav ett - alternativ "ÖSTER"- inte bedöms lämpligt för bostadsutbyggnad p g a närheten till TGOJ:s verkstäder.

Skisserna för de tre övriga alternativen redovisar bebyggelseområden, grönstruktur, trafiklösningar etc. Alternativet VÅSTER innehåller dels bostäder, dels service och arbetsplatser. SÖDER och NORR förutsätts huvudsakligen nyttjas för bostäder .

Utbyggnadsområdena analyseras beträffande måluppfyllelse, ekonomi samt miljökonsekvenser. Alternativet SÖDER ger den attraktivaste bostadsmiljön, men ligger något perifert i förhållande till orten i övrigt. Vissa utgrävningar av fornminnen bedöms ev krävas. Alternativet NORR och VÅSTER ansluter bra till den befintliga orten men bör åtföljas av landskapsåtgärder för vindskydd m m. VÅSTER kräver minst av kommunala investeringar. NORR har närmast till tågstationen men kräver som enda alternativ investeringar i va-nätet.

En större, snabb utbyggnad med bostäder i Tillberga ger generella kostnader för skola, barnomsorg, dagvattenhantering och en ev ny trafikled.

FÖRSLAG

* Planförslaget

Samtliga tre skisserade alternativ bedöms vara lämpliga utbyggnadsområden på sikt och reserveras därför för Tillbergas expansion. Områdena SÖDER och NORR avsätts för bostäder medan område VÄSTER innehåller bostäder, service och verksamheter.

Som en del av område VÄSTER reserveras mark för en ny trafikled. Nya gång- och cykelstråk markeras längs Västeråsvägen, Rikshusvägen, banvallen mot Skultuna samt som förbindelser mellan nya och gamla områden.

Skogsområdet mellan utbyggnadsområdet SÖDER och det befintliga Bösebergsområdet avsätts för parkändamål - i huvudsak i överensstämmelse med gällande detaljplan.

Bangårdsområdet avses studeras vidare och markeras i planen som utredningsområde.

Mark som inte berörs av föreslagna förändringar förutsätts under planperioden (10-15 år) oförändrat användas för jordbruk, skogsbruk, bostäder, verksamheter etc.

Illustrationskartan (bilaga 3 samt omslagsbilden) visar samlat alla områden bebyggda. Den avser inte att låsa den framtida dispositionen av respektive område utan avser att anvisa ett rimligt alternativ. I den fortsatta planeringen kan framkomma andra dispositioner som lika bra, eller bättre tar hänsyn till områdets förutsättningar.

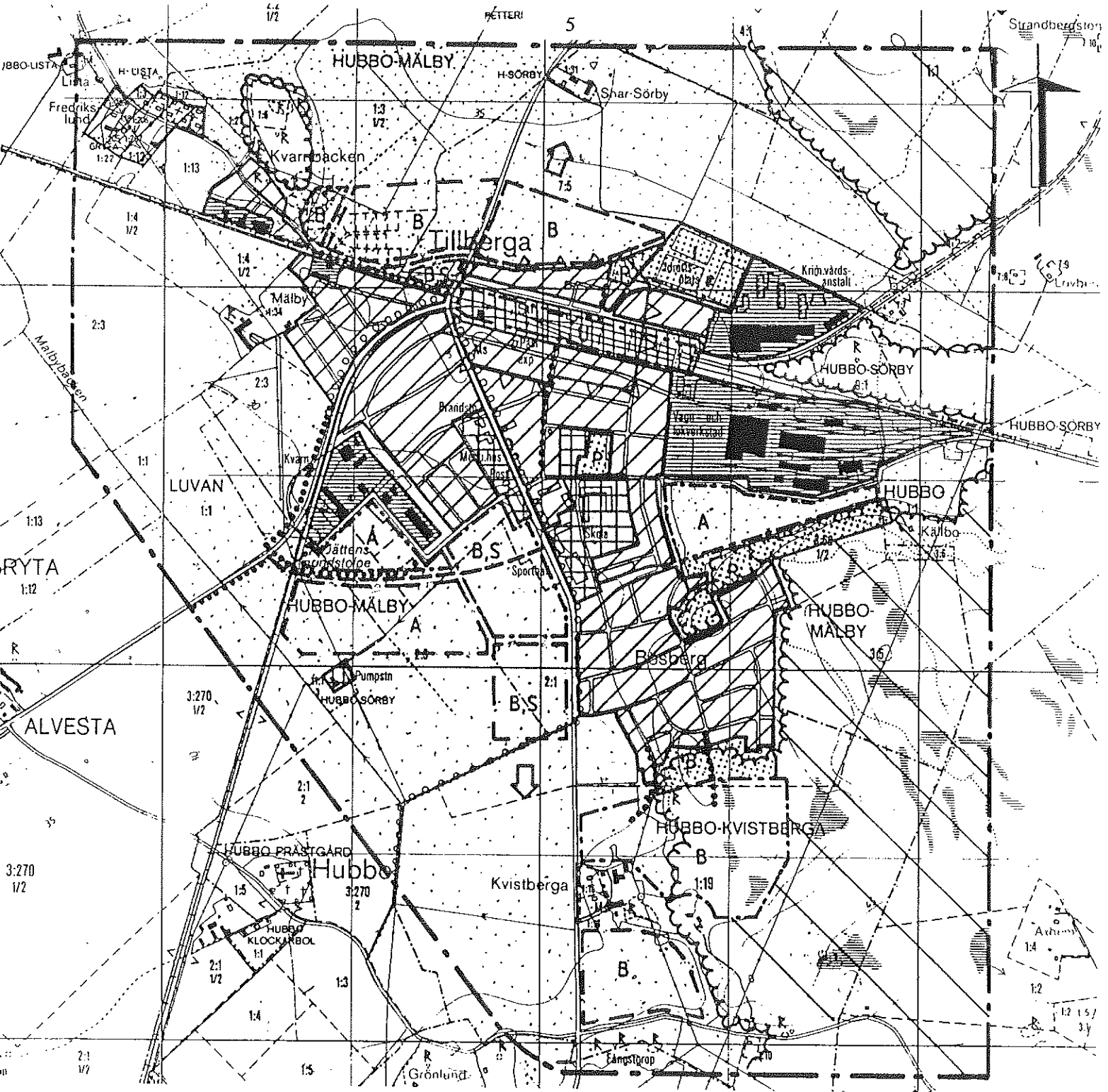
På kartan illustreras även ett dagvattenmagasin i Mälbybäckens fåra. Varken läget eller storleken är studerade i detalj utan markeringen avser endast att visa en principiell metodlösning av dagvattenproblematiken.

* Utbyggnadsordning/omfattning

Alternativet VÄSTER bör betraktas som en etapp som är oberoende av de övriga två områdena eftersom innehållet beträffande markanvändning och bostadstyper inte är detsamma som i SÖDER resp NORR. En utbyggnad kan till de delar som inte är beroende av (eller hindrar) anläggandet av trafikleden, delvis genomföras tämligen omgående när behov och intresse föreligger.

Vid val av utbyggnadsordning mellan NORR och SÖDER bedömer vi att de mest avgörande faktorerna är boendemiljöns attraktivitet och närhet till service och tågstation. Vår bedömning är vidare att attraktiviteten väger så tungt att alternativ SÖDER bör komma före alternativ NORR.

Med hänsyn till den begränsade kapaciteten i skolan bedömer vi att den fortsatta

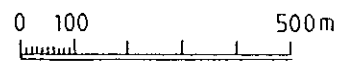
MARKANVÄNDNING

BEF.	PLAN.	
		BOSTÄDER
		SERVICE
		ARBETSPLATSER
		UTREDNINGSOMRÅDE
		TRAFIKLED
		GÅNG- OCH CYKELSTRÅK
		IDROTTSPLATS/PARK
		JORDBRUK
		SKOGSBRUK

INTRESSEOMRÅDEN

	TÄRTORTSUTBYGGNAD PÅ SIKT
	UTBYGGNADSRIKTNING PÅ LÅNG SIKT
	REKREATION
	KULTURMINNESVÅRD

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR TILLBERGA

planeringen för område SÖDER resp VÄSTER bör inriktas på att områdena sammantaget ska inrymma ca 150 lägenheter. Detta är nämligen den gräns där skolan måste bygga nya lokaler.

*** Fortsatt arbete**

Dagvattenlösningar - bl a dimensionering och placering av magasineringsdammar. Västerås Energi och Vatten huvudansvarig.

Landskapsåtgärder i anknytning till område VÄSTER. Stadsbyggnadskontoret samt Park- och idrottsförvaltningen ansvariga.

Bangårdsområdet - studium och anvisning av framtida markanvändning. Stadsbyggnadskontoret huvudansvarig.

Uppvärmningsformer - möjligt nyttja ytjordvärmeteknik, kapacitet i befintlig värmepanna ? Västerås Energi och Vatten huvudansvarig.

2. INLEDNING

* Bakgrund

Enligt stadens bedömningar om bostadsbyggnationen under 90-talet bör 5 à 8 % av tillskottet ske i satelliterna dvs orterna Skultuna, Tillberga, Irsta, Hökåsen, Dingtuna och Barkaröby. Med nuvarande bedömningar om byggnationens omfattning betyder det att 250 - 800 bostäder ska lokaliseras till dessa orter.

Avsikten är att utbyggnadsförutsättningarna ska studeras för respektive ort. Studierna görs i form av sk fördjupade översiktsplaner och hanteras enligt plan- och bygglagens regler för översiktsplan. Detta innebär bl a att kommunfullmäktige ska anta planen och att medborgarinflytandet säkerställs via ett samråds- och utställningsförfarande.

Kommunstyrelsen godkände 1992-06-17 stadsbyggnadskontorets program för arbetet.

* Syfte

En fördjupad översiktsplan ska upprättas med betoning på studium av utbyggnadsmöjligheterna för bostäder. Planen ska

1. Föreslå lämplig markanvändning i och omkring den befintliga orten på 10 till 15 års sikt.
2. Föreslå eventuellt fortsatt arbete.

* Inriktning

Avsikten är att åstadkomma en plan som ger utrymme för en positiv utveckling av orten Tillberga. En utgångspunkt är att planens förverkligande sker utifrån ortens "egna" förutsättningar - i en takt som är ekonomiskt acceptabel och som motiveras av den faktiska efterfrågan.

* Arbetsmetod

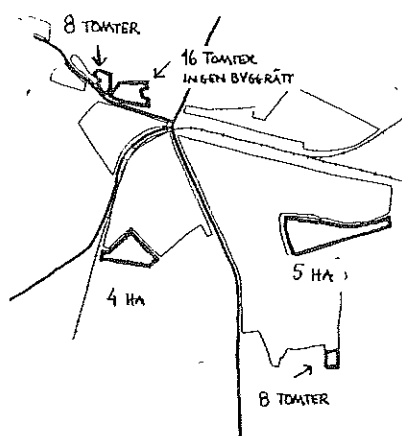
Planen har utarbetats av en projektgrupp inom Västerås Stad där Stadsbyggnadskontoret genom Tomas Persson svarat för projektledning. Kontinuerliga kontakter har hållits med Tillbergas Bygdekommitté vari ingår representanter för villaföreningen, hembygdsföreningen, hem & skola, Idrottsklubben, PRO m fl.

3. FÖRUTSÄTTNINGAR

* Planer och tidigare ställningstaganden

Den kommuntäckande översiktsplanen (Öp 42) anger Tillbergas utbyggnadsriktning vara söderut. Såväl skogsområdena vid Kvistberga som gårderna väster om Kvistbergavägen har förutsatts kunna tas i anspråk på sikt.

I översiktsplanen för stadens utbyggnad (Öp 37) anges området mellan Tillberga och Hökåsen vara intressant för både bostäder och arbetsplatser på längre sikt. En tillgång i detta sammanhang är möjligheten att anknyta nya etableringar till järnvägen. Området har dock inte prioriterats vid utpekandet av områden där fortsatta studier är angelägna.

Tillberga täcks av ett tjugotal gällande detaljplaner från olika tidpunkter. Outnyttjade "byggrätter" för bostäder i anslutning till Kvarnbacken (8 tomter) samt i Ångloksгатans förlängning (8 tomter). Relativt stora outnyttjade verksamhetsområden finns dels söder om TGOJ (ca 5 ha), dels sydväst om befintlig industribebyggelse i området väster om centrum (ca 4 ha).

Öster om Kvarnbacken ligger fastigheterna Hubbo-Mälby 8:8 - 8:24. Dessa har tillkommit genom tomtindelning 1927. Vid stadsplanläggning av Tillberga 1964 uteslöts dock dessa tomter. Några byggrätter kan därför inte längre hävdas.

Propåer har ställts till stadsbyggnadskontoret angående byggnation av småhus dels intill Källbovägen dels på gårderna norr om orten, öster om Sevallavägen. I avvaktan på denna översiktsplan har stadsbyggnadskontoret bett propåställarna inte agera vidare.

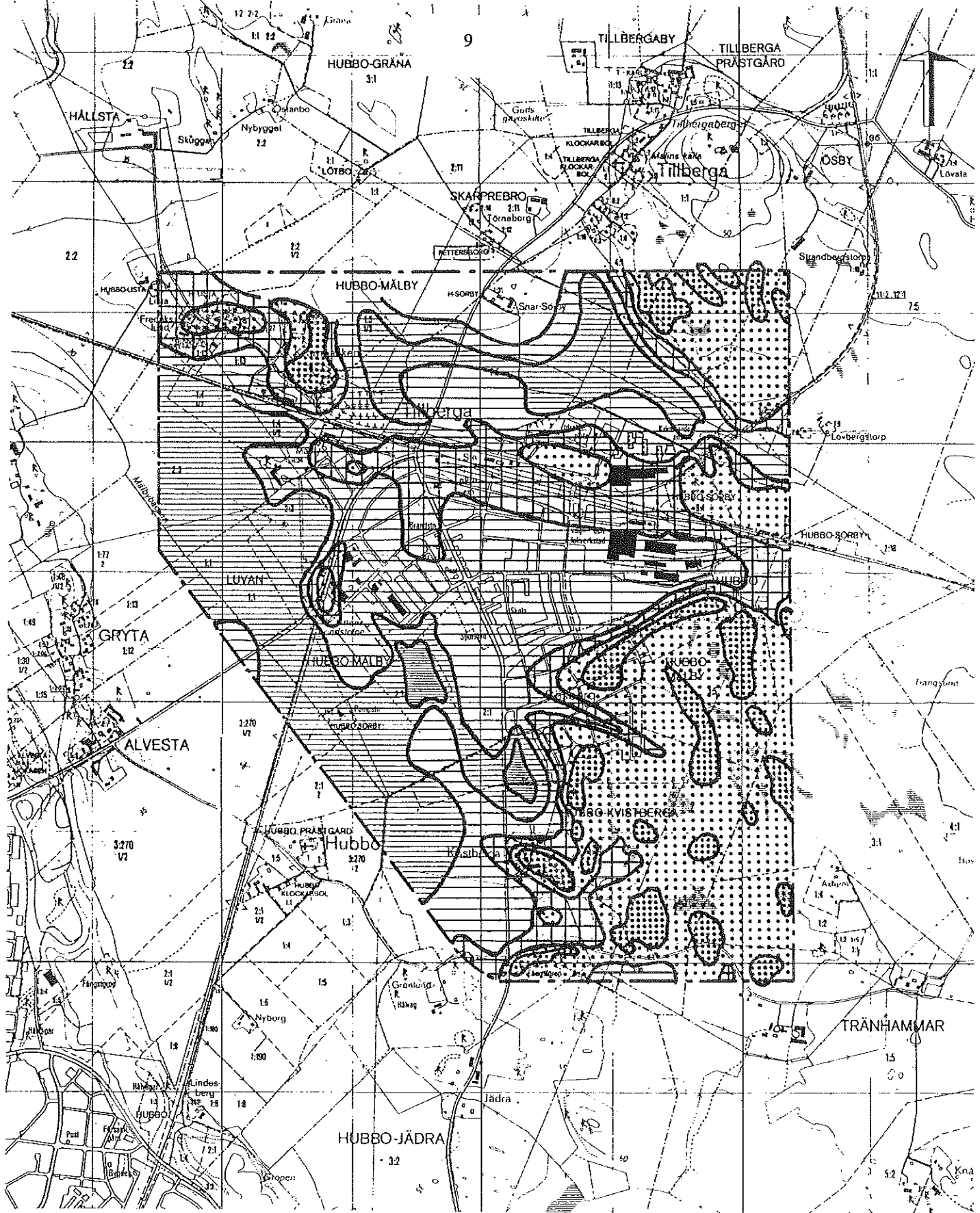
* Naturgivna förutsättningar

Mark

Området består till största delen av lermarker. Lerlagren är över stora områden relativt mäktiga och dessutom kan noteras två djuphål (lerdjup större än 15 m), väster respektive sydväst om Bösebergsområdet. Skogsområdena i sydost och nordost vilar dock på fast mark bestående omväxlande av morän och hållmark. Inslaget av kärrsänkor är relativt stort i de sydöstra delarna. Karta se vidstående sida.

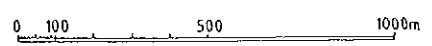
- stabilitet

Stora delar av områdena kring samhället betecknas som instabila i grundläggningssammanhang. De djupa och relativt lösa lerorna är sättningsbenägna redan vid relativt små belastningar. Ur husbyggnadssynvinkel betyder detta sannolikt att grundläggning måste ske på stödpålar. I skogsområdena kan dock grundläggning ske med enklare tekniker. Karta se bilaga 1.

	BERG I DAGEN, HÄLLMARK		LERÅ 5-10m
	MORÅN, LERÅ 0-3m		LERÅ 10-15m
	LERÅ 3-5m		LERÅ 15-

TILLBERGA
MARKFÖRHÅLLANDEN

- **biologisk produktion/ nedbrytning** Lerområdena (odlingsmarkerna) har vid sidan av den generellt sett höga biologiska produktionsförmågan även kapacitet att ta emot och bryta ned samhällets näringsöverskott.

- **värme-lagring** De mäktiga vattenmättade lerlagren har vidare goda förutsättningar för lagring av värme - som kan nyttjas med hjälp av värmepumpar.

- Vatten** Vattentillgångarna inom Tillbergaområdet är små både vad gäller ytvatten och uttagbart grundvatten. Norr om, och parallellt med järnvägen löper dock en större sprickzon i det underliggande berget vilket kan indikera en större uttagbar grundvattentillgång.

Enligt SGU:s(Sveriges Geologiska Undersökning) hydrogeologiska kartering bedöms vidare måttliga, uttagbara mängder generellt finnas under lermarkerna väster om samhället. Dessa tillgångar är dock inte så stora att de kan utgöra något alternativ till den nuvarande vattenförsörjningen.

Grundvattenytans nivå ligger högt. Enligt de mätningar som görs av Västerås Energi och Vatten är avståndet mellan markytan och grundvattnet mindre än 1 meter i områdena närmast bebyggelsen. Närmare Mälbybäcken är grundvattnet till och med artesiskt, d v s vattnet tränger upp genom marken vid en eventuell perforering.

Strax söder om Kvarnbacken finns en grundvattentröskel (lågsta punkten i en vattendelare mellan två olika "grundvattenbassänger") som bör ägnas speciell uppmärksamhet vid en eventuell större utbyggnad i denna del av orten.

- **avrinning** I stort sett hela planområdet avvattnas genom Mälbybäcken. Denna rinner i nordvästlig riktning för att förenas med Lillån och småningom med Sagån i öster. Genom skogspartierna i sydost löper dock en större vattendelare varför det sydöstra hörnet av planområdet avvattnas mot öster (mot Hässlöbäcken).

Förutom skogspartierna i öster är området mycket flackt. Marken består av täta leror och kan därför inte infiltrera nederbörden i någon större omfattning. Vid nederbörd samlas sålunda stora mängder vatten i terrängens lågpunkter. Mälbybäcken/Lillåns förmåga att bortleda vattnet vid nederbörd är begränsad och periodvis inträffar därför översvämningar. Skogspartierna har större förutsättningar att ta hand om nederbörden genom infiltration i moränlagren. En särskild karta har (bilaga 2) tagits fram som redovisar markens möjligheter till avvattning.

- Vegetation** Skogsområdena utgörs av varierad barrskog med glest bevuxna höjdparter med övervägande tall och mer låglänta partier där gran dominerar. Ut mot omgivande åkermark begränsas skogsområdena av bryn med stort lövinslag. Vid Kvistberga gård finns öppna/ halvöppna hagmarker.

*** Nuvarande markanvändning**

Området kring samhället domineras av de storskaliga jordbruksmarkerna. Huvudsakligen nyttjas markerna för odling men även bete förekommer. Inom planområdet finns ett större brukningscentrum - Mälby gård. På gården finns ett antal mjölkkor. Djurhållning - i liten skala - bedrivs även vid Kvistberga gård.

Skogsbruk bedrivs i de sydöstra respektive nordöstra delarna.

Bebyggelsen är huvudsakligen belägen på före detta jordbruksmark. Bredvid "gamla Tillberga" med verksamheter, service, villor och flerbostadshus finns i söder det homogena småhusområdet Böseberg samt i nordväst det något perifert belägna området Kvarnbacken, med både bostäder och verksamheter.

Järnvägsområdet (bangården) är numera relativt extensivt nyttjat. Flera av uppställningsspåren står tomma och byggnader har rivits eller används för tillfälliga ändamål.

Idrottsplatsen är belägen i den norra utkanten av orten, väster om kriminalvårdsanstalten. I skogen söder om lok- och vagnverkstaden finns ett elbelyst motionsspår.

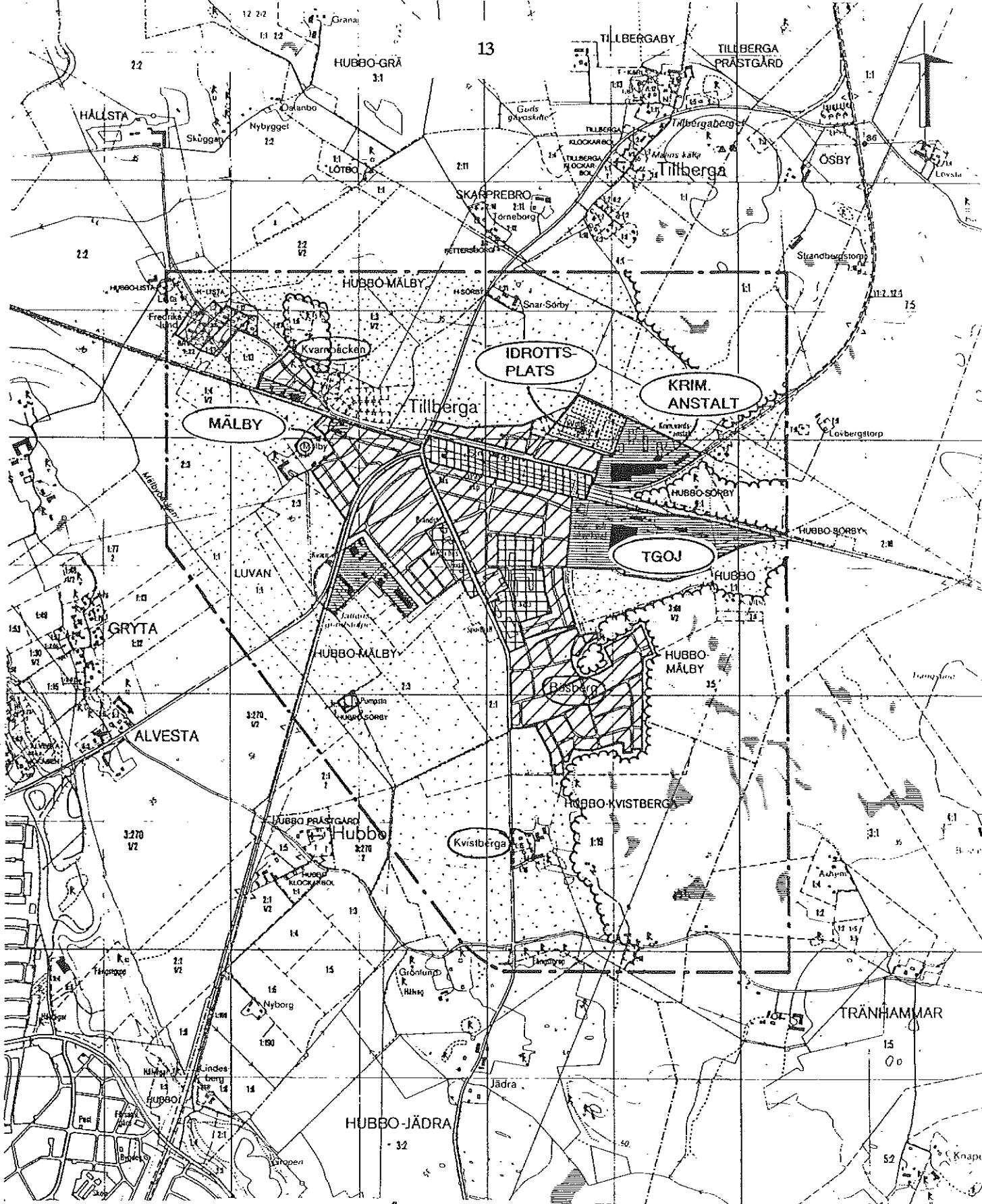
*** Historik**

Tillberga tätort växte fram på 1870-talet som ett resultat av Stockholm-Westerås-Bergslagens järnväg anlades. Knutpunkten mellan de tre olika dellinjerna förlades till åkermarken mellan Tillberga och Hubbo kyrkor. Marken hörde till Sörby och Mälby gårdar. Järnvägen öppnades år 1875 och samma år byggdes det nu rivna stationshuset. Fram till sekelskiftet dominerades det lilla samhället av jordbruksbebyggelsen och byggnader med anknytning till järnvägen.

Bostadsbyggandet ökade under de första åren av det nya seklet och fram till år 1915 hade ett tiotal bostadshus byggts på Järnväggsgatan. I husen fanns även affärer och andra service verksamheter. På 1910-talet började samhället att byggas ut även söder om järnvägen med bostäder till järnvägspersonalen.

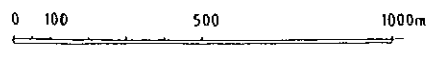
Under Tillbergas första 40 år utvecklades samhället långsamt. I samband med att en vagnverkstad byggdes år 1917 sköt dock bostadsbyggandet fart. Under 1920-talet fortsatte den snabba tillväxten då reparationsverkstäderna år 1924 flyttades ut från Västerås. Antalet bostäder fördubblades under decenniet.

Under 1930-talet fram till tiden efter 2:a världskriget var utbyggnadstakten åter låg. Från efterkrigstiden och framåt har en stadig utbyggnad av samhället skett. Några mindre industrier har etablerat sig på orten och en fångvårdsanstalt byggdes i början av 1960-talet. Fortfarande är dock järnvägsverkstäderna den dominerande näringen.

TILLBERGA
 NUVARANDE MARKANVÄNDNING

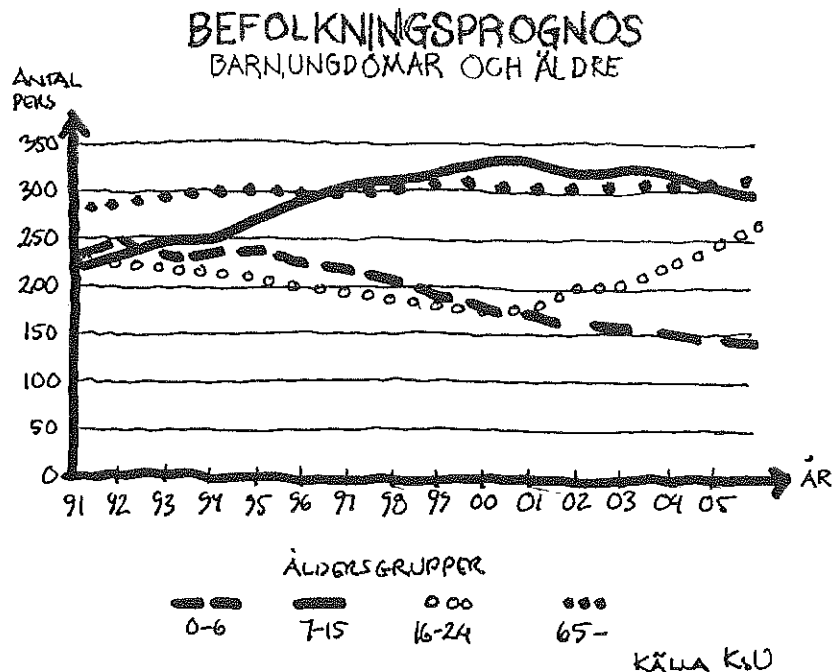
	BOSTÄDER		JÄRNVÄGSSOMRÅDE
	VERKSAMHETER		SKOGSBRUK
	SERVICE		ÅKER, BETE
	IDROTT		BRUKNINGSCENTRUM

* Befolkning

Det totala invånarantalet i orten kommer under kommande 10 -årsperiod - liksom under den senaste 20-årsperioden - att ligga kring 2000 personer.

Figuren nedan redovisar utvecklingen per ålderskategori och visar till skillnad från föregående prognos en relativt stark **ökning** av antalet skolbarn under perioden fram till sekelskiftet. Den minskning av antalet förskolebarn som tidigare beräknats har i den nya prognosen reviderats och bedöms nu ske i något långsammare takt.

* Bostäder

Utbudet av bostäder i Tillberga är varierat såväl beträffande hustyper som storlekar och upplåtelseformer. Jämfört med bostadsbeståndet i kommunen i stort noteras dock en mindre andel små lägenheter medan andelen 4 rum och kök är större.

Under den senaste 20-årsperioden har ca 80 nya bostäder tillkommit. Förutom HSB:s planerade byggnation vid Sörby-skolans före detta skolgård (20 lägenheter i 10 parhus) finns inga nya bostadsprojekt i stadens bostadsförsörjningsprogram.

* Arbetsplatser

Tillberga har ett " eget " näringsliv med företag av varierande storlek och med skiftande verksamheter. Det totala antalet arbetsplatser i orten är omkring 500.

Den största arbetsplatsen är TGOJ med ca 275 anställda.

Verksamheten vid TGOJ:s lok- och vagnverkstad består av underhåll och reparationer av motorvagnar och personvagnar. Utvecklingen går emot allt större andel av motorvagnar (pendeltåg och ev snabbtåget x2000). Pågående rationaliseringar innebär en minskning av personalen med ca 70 tjänster.

Tillgänglighet Arbetsplatsområdena är samtliga belägna något otillgängligt med omvägar och relativt långa tillfartsgator genom bostadsområden. Förbättringar skulle sannolikt kunna höja attraktiviteten för det västra området.

* Trafik, kommunikationer

Kollektivtrafik Tillberga försörjs med allmänna kommunikationer dels genom pendeltågslinjen Västerås - Sala, dels genom stadsbusstrafik (linje 27). På kartan har markerats de områden som ligger inom 400 meters gångavstånd till gata som trafikeras av buss, samt inom 600 meters gångavstånd till nuvarande tågplattformar. Båda avstånden är "fågelvägen" (Se karta sid 17).

Tågtrafiken i Västmanlands Lokaltrafiks regi ska utvärderas under 1993 varvid ställning avses tas till trafikens utveckling eller eventuella avveckling. För närvarande är VL:s avsikt för framtiden att på sträckor där man idag parallellt har både buss och tåg, huvudsakligen satsa på tåg. För Tillbergas del innebär detta en utglesning av dagens busstrafik och istället en satsning på tågtrafiken. Det totala antalet turer (tåg + buss) avses bli minst detsamma som idag. Med de avsevärt kortare restiderna till stationerna i Västerås (centralen samt Norra stationen) som tåget erbjuder jämfört med bussförbindelserna, bedöms detta ge Tillberga en trafikmässig standardhöjning. Ambitionen är vidare att göra stationsmiljön mer attraktiv och i samarbete med Västerås Stad förbättra tillgängligheten.

Vägnät Länsvägarna 702, 703, och 707 har 70 km/h som högsta tillåtna hastighet (utanför tätorten) och är alla av högsta bärighetsklass.

Väg 702 kommer i samband med Mälarbanans utbyggnad sannolikt att få en rakare och genare sträckning i höjd med Hökåsen vilket kommer underlätta för bilresandet mellan Tillberga och t ex Finnsletten. Busstrafiken Västerås - Tillberga (som går via Hökåsen) kommer däremot att få en vägförlängning genom ombyggnaden.

Ny led En komplettering av det övergripande nätet med en länk i ost-västlig riktning är önskvärd för att förbättra ortens infrastruktur. En relativt stor andel (ca 30 %) av den nuvarande trafiken på Västeråsvägen skulle genom länkens utbyggnad få en direkt vägförkortning. Störst nytta gör den nya leden dock vid en utbyggnad av orten i dess centrala och södra delar.

Korsningen mellan vägarna 702/703/707 har en bristande utformning och bör förändras. Se vidare enligt ovan.

En separat, asfalterad gång- cykelväg förbinder Tillberga med Hökåsen. Gatukontoret bedömer att denna bör kompletteras med gc-väg som bättre förbinder de norra delarna av Hökåsen med västra Tillberga. Inom planområdet

skulle denna gc-väg sålunda förläggas parallellt med Västeråsvägen och den ev nya ost-västliga leden.

***Järnvägen, stationsområdet**

Tillbergas funktion som järnvägsknutpunkt har minskat under en lång följd av år och kommer helt att försvinna när Mäljarbanans etapp mellan Västerås Norra och Tortuna står färdig (1996/97). Fortfarande avses dock orten att fungera som en stationsort i den regionala tågtrafiken och nuvarande läge för spåren mot Sala respektive Västerås avses förbli oförändrat. Salabanen ingår i det nationella stamjärnvägsnätet och är därmed av riksintresse.

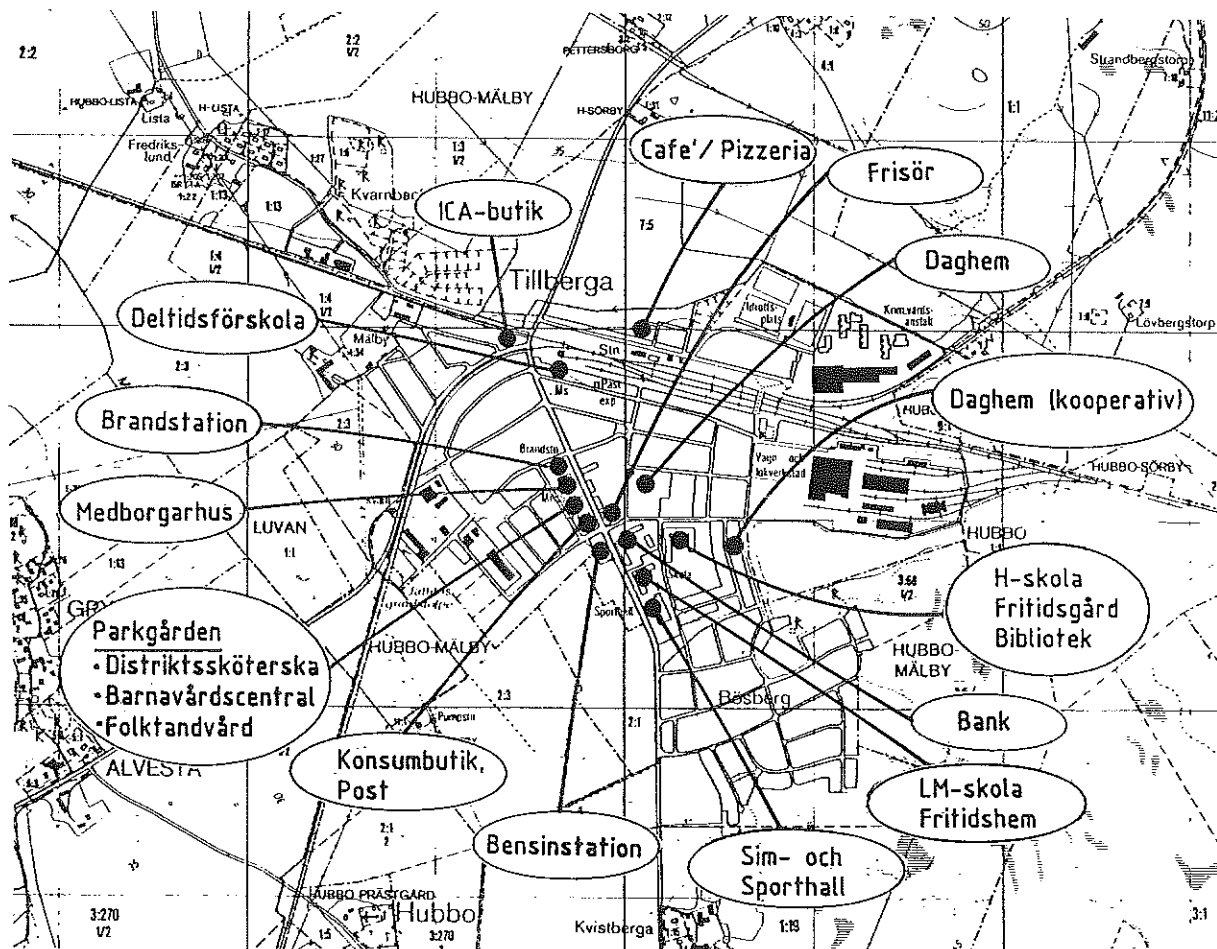
Spåret mot Skultuna /Ramnäs nyttjas inte längre och kommer att tas bort inom några år.

Spåren mot Tortuna avses tas bort när Mäljarbanans etapp Västerås Norra - Tortuna är utbyggd. Stationens nuvarande läge bedömer vi vara det riktiga även för framtiden oavsett åt vilket håll Tillberga byggs ut. Om en väldigt stark expansion skulle bli aktuell på gårderna mot Hökåsen/ Salavägen är det rimligt att överväga en kompletterande hållplats längs detta spårparti.

Bangårdsområdet i övrigt nyttjas numera extensivt. Behovet av uppställningsspår samt övriga ytor för tågtrafiken har minskat. En särskild studie bör göras för att avgöra framtida lämplig markanvändning. Det förefaller dock naturligt att de ytor i den västra delen (vid Sevallavägen) som frigörs genom Skultunaspårens slopande kan tas i anspråk för verksamheter/service. Även andra partier längs Järnvägsgatan bör passa för sådana ändamål. Det rika beståndet av stora träd bör bevaras och vissa partier bör sannolikt avsättas för parkändamål.

* Service

Utbudet av såväl offentlig som kommersiell service är rikt och är betydligt mer omfattande än det i t ex Irsta och Hökäsen.

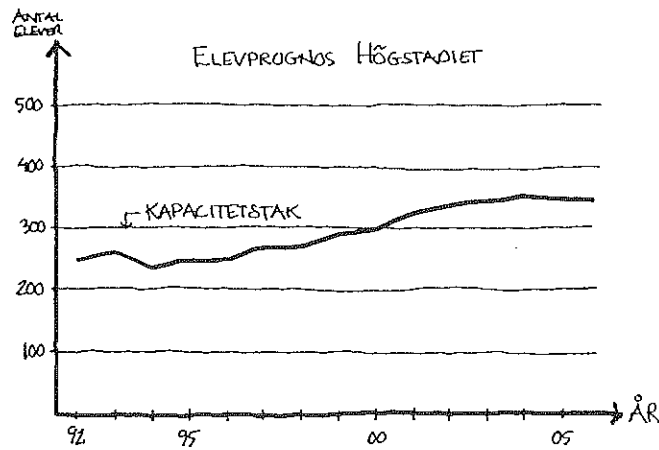
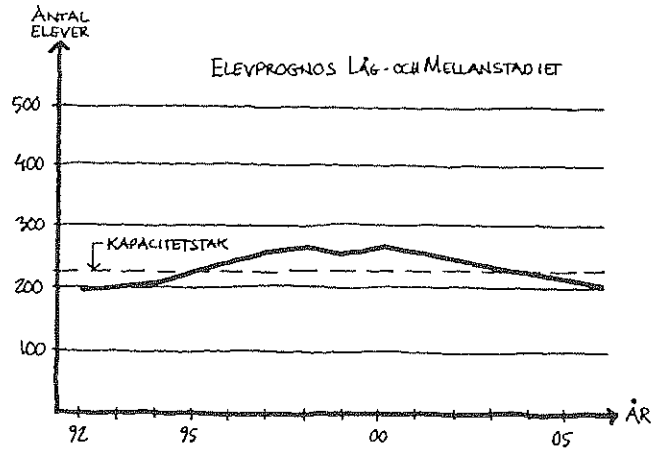

Skolan

Tidigare bedömdes att skolan (låg-, mellan- och högstadium) hade kapacitet för ett elevtillskott motsvarande åtminstone 100 nya bostäder.

Med den nya befolkningsprognosen som underlag har denna bedömning ändrats. Västerås Skolor anger nu att balans råder för närvarande samt att viss lokalbrist kommer att föreligga under några av åren under 90-talet. Enligt nu gällande elevprognoser nås kapacitetstaket för låg- och mellan stadiedelen år 1995 och för högstadiedelen omkring år 2000.

Vid en långsam utbyggnadstakt - ca 10 lägenheter per år - behövs inga åtgärder beträffande skollokaler. Vid en snabb utbyggnad krävs däremot lokalförstärkningar. Inledningsvis kan då behovet klaras genom förhyrning av lokaler. Nybyggnation blir aktuell först när ca 150 lägenheter har byggts

- Förskola** Socialtjänstens förskoleavdelning anger att Tillberga hör till de områden där bristen på barnomsorgsplatser varit, och i viss utsträckning fortfarande är besvärande. En ökning av antalet bostäder i Tillberga leder till att platsbristen förvärras och krav på utbyggnad av barnomsorgen. Ett visst överskott på platser kommer dock att uppstå på sikt och med början år 1996.
- Äldreboende** Servicelägenheterna i "Parkgården" beskrivs som mycket lyckade och för närvarande är väntetiden för en lägenhet ca två år.
- Huvudmannaskap** Enligt avtal mellan Västerås Stad och HSB Södra Västmanland har "Grannskapservice" övertagit ansvaret för utförandet av barnomsorg, fritidsverksamhet, bibliotekstjänster, äldre- och handikappomsorg m m.

* Teknisk försörjning

**Dricks-
vatten** Tillberga försörjs genom Västerås Energi och Vatten med dricksvatten från anläggningen vid Fågelbacken. Vattentakten vid Ansta fungerar som reservanläggning. Vissa problem med lågt tryck förekommer i den norra delen av orten. Vidare förekommer periodvis problem med "brunt" vatten i nätet. Ledningsnätet förnyas dock succesivt och dessutom pågår särskilda utredningar för att komma till rätta med problemen.

**Spillvatten/
dagvatten** Spillvattnet pumpas till Hökåsen varifrån det med självfall rinner till det centrala reningsverket i Västerås. Mälbybäcken utgör recipient (mottagare) för dagvattnet (regn och smält snö).

Genom åren har Tillberga drabbats av ett flertal källaröversvämningar. För att förbättra nätets funktion har ledningar byggts om och nya dagvattenledningar byggts.

I Tillberga förekommer även problem med bräddningar (utsläpp av orenat spillvatten). Vid nederbörd eller snösmältning belastar mycket ovidkommande vatten spillvattennätet vilket gör att kapaciteten i rörsystemet överskrids. Utflöden av vatten sker då i Mälbybäcken. Utredningar pågår för att bättre kartlägga läget och ge förslag till förbättringar.

Dagvattenrecipienten Mälbybäcken/Lillån har dålig kapacitet och områdena kring i första hand Lillån är utsatta för återkommande översvämningar. En utbyggnad av Tillberga riskerar förvärra situationen genom de ökade vattenmängder som måste ledas bort vid nederbörd. De ökade vattenmängderna beror på att relativt stora ytor hårdgörs - hustak, parkeringar, gator m m och att avrinningen från dessa ytor sker avsevärt snabbare än från den obebyggda marken.

En generell förutsättning vid en större utbyggnad av orten är därför att satsningar måste göras beträffande dagvattenhanteringen. Utgångspunkten bör vara att magasinera vattnet i nära anslutning till de områden som bebyggs. Det bör också övervägas att åstadkomma ett kompletterande magasin i Mälbybäckens färra för att ytterligare reducera påverkan nedströms - längs Lillån.

Elektricitet Tillberga ligger huvudsakligen inom Vattenfall Mellansveriges försörjningsområde. Västerås Energi och Vatten svarar dock för delar av elleveranserna till den centrala delen av orten. Inga speciella problem uppges föreligga inför en måttlig utbyggnad av orten.

Två högspänningsledningar skär genom området i nord-sydlig riktning. I väster en 20 kV ledning och i öster en 70 kV ledning - båda tillhörande Vattenfall..

Värme Den övervägande delen av bebyggelsen har individuell uppvärmning (el alt olja). Flerbostadshuset i centrum är dock kopplade till VEV:s olje/elpanna. Denna panna kan eventuellt även försörja delar av tillkommande bebyggelse i närheten

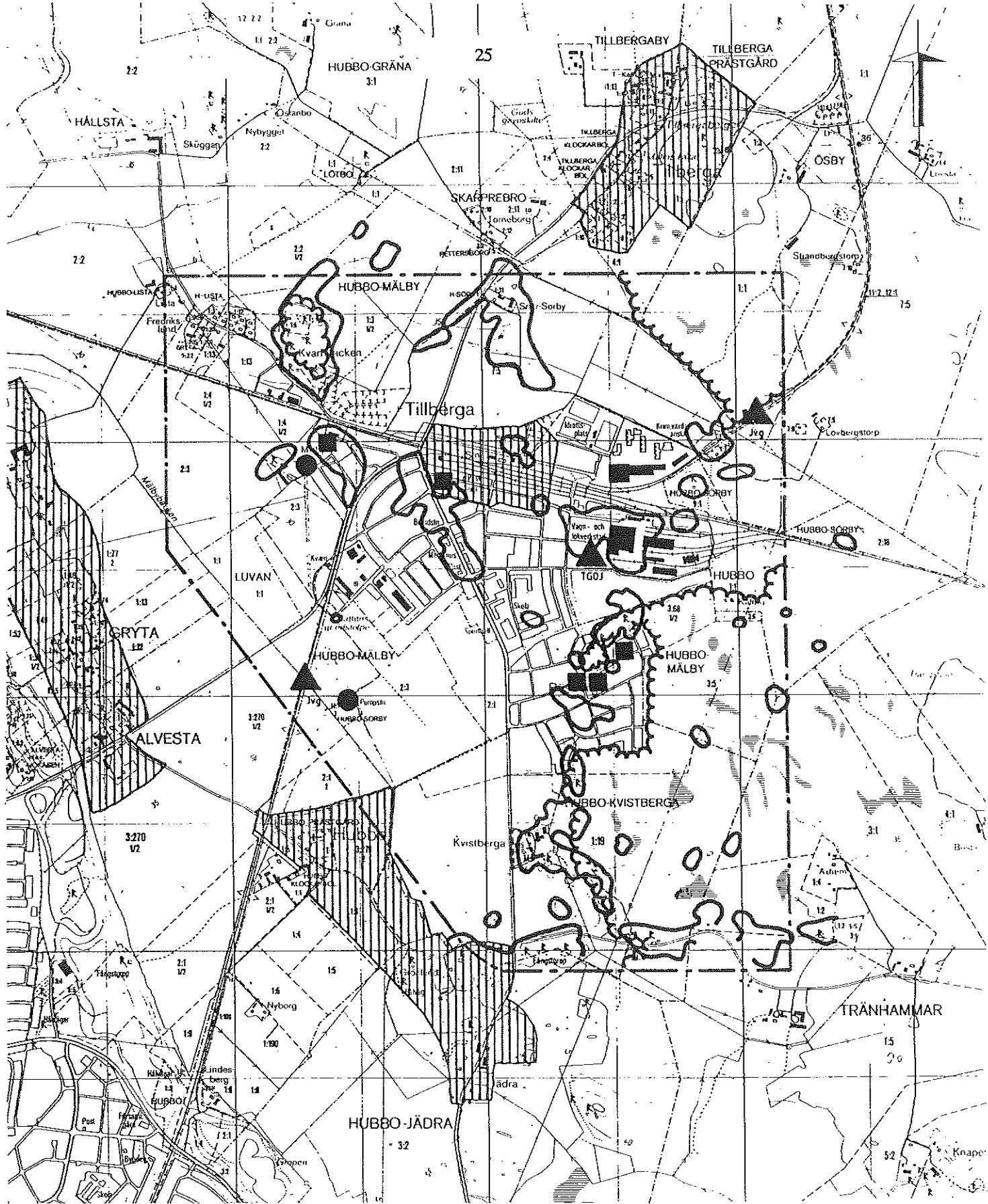
Avståndet till fjärrvärmenätet i Västerås/Hökåsen är för stort för att det ska bli aktuellt med en ledning till Tillberga vid en byggnation av den omfattning som denna översiktsplan aktualiserar.

*** Markägoförhållanden**

På kartan redovisas de större markinnehaven.

*** Intresseområden och restriktioner**

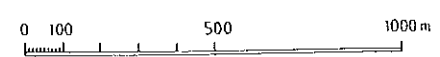
- Naturvård** Inga naturvetenskapliga värden enligt länsstyrelsens naturvårdsplan berörs.
- Rekreation** Skogsområdena mellan Kvistberga och järnvägen mot Stockholm utgör Tillbergas viktigaste grönområde. Även skogsområdena i nordost är värdefulla. Orten är enligt vedertagna bedömningsgrunder i stort välförsedd med både närströvområden och promenadmarker. Den västra delen av orten har dock för långt till grönområden av tillräcklig storlek. För befintliga och eventuellt nya områden norr om järnvägen är det viktigt med säkra och smidiga passagemöjligheter över järnvägen, alternativt att kontakt skapas med skogsområdet vid Tillberga kyrka.
- Idrottsplats /lek** Diskussioner har tidigare förts angående en flytt/nyanläggning av idrottsplatsen till ett läge närmare skolan. I dagens ekonomiska situation bedömer dock park- och idrottsförvaltningen att det inte längre är realistiskt.
- Förvaltningen anger vidare att den norra delen av orten saknar en kvarterslekplats.
- Kultur-historia** Fornlämningarna (och indikationerna om ytterligare förekomster) inom området är koncentrerade till de högre terrängpartierna. De lägre partierna dominerar dock varför stora områden är fria från lämningar.
- Ingen fullständig arkeologisk "särskild utredning" har ännu gjorts utan redovisade bedömningar bygger i huvudsak på studier av äldre kartmaterial. En enkel fältstudie har dock gjorts beträffande områdena SÖDER och partiet intill Kvarnbacken. Generellt kan dock sägas att sannolikheten är mycket liten att stöta på fornlämningar utanför de markerade indikationsområdena.
- Ett miljöhänsynsområde enligt stadens program för kulturminnesvård berörs. Det är bebyggelsen kring den f d stationen. I och med rivningen av stationshuset har en del av miljöns värde gått förlorad men de tidstypiska bostadshusen längs Järnvägs-gatan och Verkstadsgatan ger dock området fortfarande en egen karaktär som erinrar om Tillbergas historia.
- Buller** Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har i Tågbullerutredningen (1988) kartlagt bullret från tågtrafiken bl a i Tillberga. Utredningen visar att vedertagna värden för acceptabelt buller (55 alt 60 dBA, ekvivalentvärde) klaras med god marginal i tänkbara nya bostadsområden som inte ligger i direkt anslutning till järnvägen. Dessutom kommer trafiken att minska avsevärt när Stockholmstrafiken förläggs på de nya Mälarbanespåren utanför Tillberga. Det förefaller dock naturligt lämna en zon fri från bebyggelse invid järnvägen och stationsområdet för att garantera tågtrafiken möjligheter att utvecklas så fritt som möjligt.
- TGOJ:s verkstäder orsakar buller bl a från fläktar. Några mätningar har dock inte gjorts för att klarlägga vilka decibelnivåer som alstras.
- Lukt** Mälby gård är ett aktivt jordbrukscentrum där djurhållning ingår i verksamheten. En skyddszon för bostäder mm bör hållas till djurstall - 100 m och till öppen

KULTURHISTORIA:

	FORNLÄMNINGSINDIKATION		REKREATION
	MILJÖHÄNSYNSOMRÅDE		LUKTKÄLLA
	VÄRDEFULL BYGGNAD		BULLERKÄLLA

**TILLBERGA
INTRESSEOMRÅDEN
RESTRIKTIONER**

gödselplatta -200 m .

Västerås Energi och Vattens pumpstation för spillvatten bör omgärdas av en skyddszon med radie ca 100 m.

Radon

Markerna kan betraktas som låg/normalradonmark. Risken för och ev åtgärder mot ev radonförekomst kommer att beaktas i kommande planering och hantering av bygglovärenden.

* Riskhänsyn

Även av detta skäl bör ett skyddsavstånd hållas till järnvägen för nytillkommande bebyggelse. I utredningen Risker i Västerås Kommun del I 1990, anges riskavstånden kring järnväg till 50 m för urspärning, 150 m för explosioner samt till 1000 m för utsläpp av giftig gas. Att helt anpassa ortens utbyggnad efter den största risken bedöms inte vara rimligt.

4. MÅL

Allmänt

De övergripande målen som styr den fysiska planeringen har redovisats i den kommunomfattande översiktsplanen. Vid sidan av samhällets mål såsom de formulerats i Naturresurslagen och Plan- och bygglagen ställs för planeringen i Västerås även följande allmänna mål:

- Bibehålla och främja den nuvarande stora variationen och mångfalden av olika vegetationstyper och biotoper
- Skydda Västeråsfjärden genom att minska tillförseln av främst fosfor samt andra skadliga ämnen t ex metaller
- Bevara långsiktigt förutsättningarna för ett socialt och ekonomiskt utnyttjande av landskapet
- Bevara värdefulla bebyggelse- och naturmiljöer och vidareutveckla sådana egenskaper och förhållanden som är betydelsefulla och karaktäristiska för Västerås.
- Minska trafikens nuvarande miljöpåverkan
- Eftersträva på lång sikt totalekonomiskt gynnsamma lösningar
- Skapa förutsättningar för identitet, trygghet, hälsa och positiva mänskliga kontakter i bostads-, skol- och arbetsmiljön samt för stimulerande kulturell och fysisk rekreation
- Ge en stor valfrihet för människorna betr bostäder, arbetsplatser, service trafik m m. Särskild hänsyn ska tas till t ex "mindre rörliga grupper" i "icke produktiv" ålder såsom barn och äldre samt människor med fysiska eller psykiska handikapp

- Människans vardagsomgivning skall så långt möjligt spegla samhället i stort. Variation i sociala förhållanden, åldersstruktur etc inom varje område
- Eftersträva en stadsstruktur med stor tillgänglighet. Korta avstånd mellan bostad och arbetsplats bedöms vara av särskild vikt
- Skapa estetiskt attraktiva miljöer. Undvik visuellt torftiga , händelsefattiga miljöer, ovärdade impediment och reservytor etc

Målen är naturligtvis i mycket skiftande utsträckning tillämpbara vid översiktsplaneringen för Tillbergas utbyggnad.

Tillberga

Mer specifika mål för denna plan har vi försökt formulera enligt nedan.

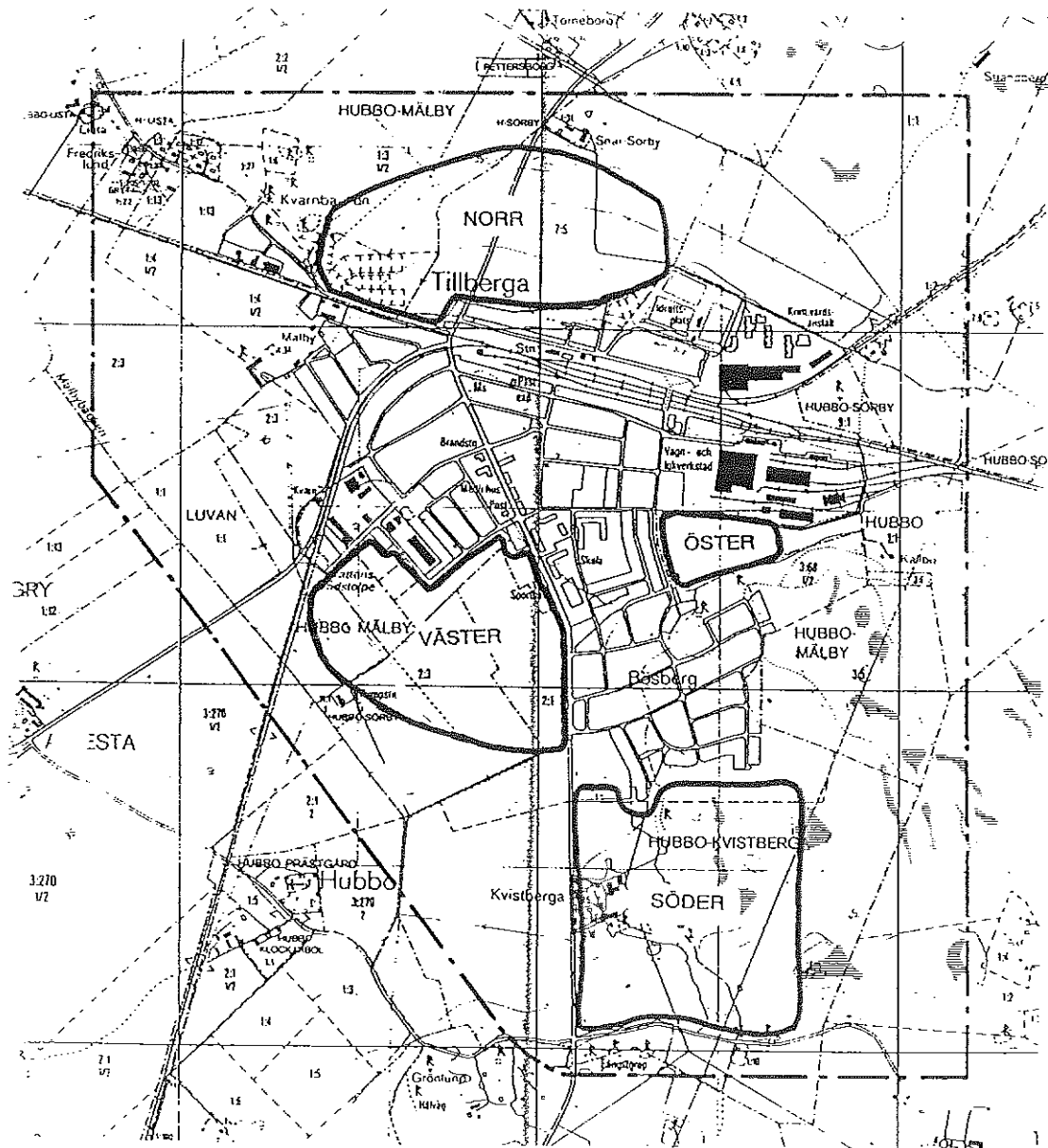
- Utnyttja den lilla ortens fördelar med närhet till vänner och bekanta, butiker, serviceinrättningar, arbetsplatser etc.
- Värna om Tillberga som en komplett ort med bl a ett "eget" näringsliv
- Skapa attraktiva boendemiljöer med speciell uppmärksamhet riktad på de förutsättningar som ges av det storskaliga landskapet
- Medverka till att erhålla god standard beträffande försörjning med kollektivtrafik.

5. UTBYGGNADSSKISSER

* Utbyggnadsområden

Två alternativa utbyggnadsriktningar prövas : "NORR" respektive "SÖDER". Dessutom studeras området väster om Kvistbergavägen - VÄSTER - samt området söder om TGOJ - ÖSTER - såsom oberoende utbyggnadsetapper.

Alt NORR bedömer vi inledningsvis bäst tillodoser målet om god kollektivtrafikstandard medan alt SÖDER lättare tillgodoser målet om attraktiv boendemiljö. I det följande beskrivs kort områdenas förutsättningar samt skisseras tänkbara principer för respektive områdes utformning.

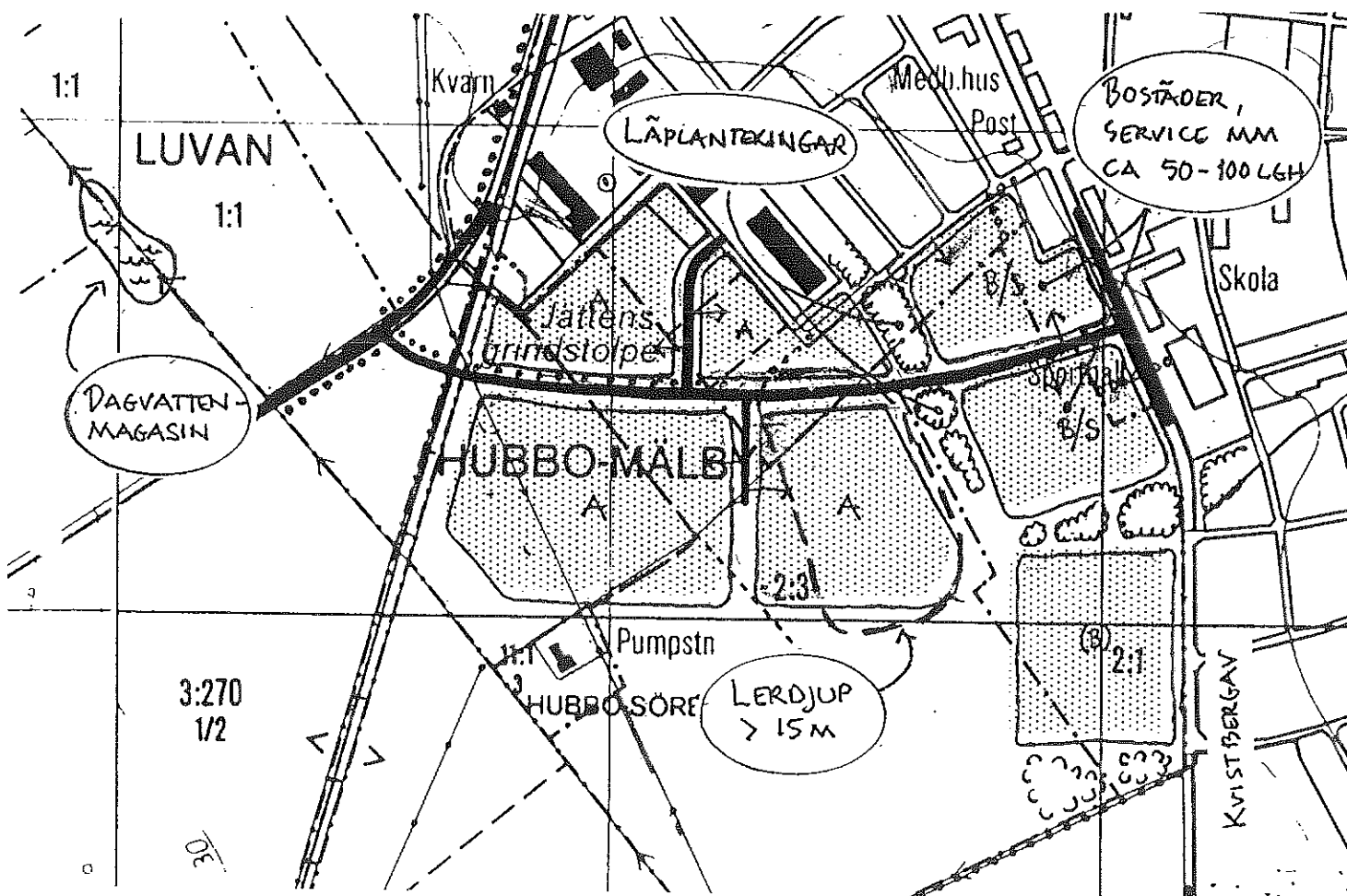
VÄSTER

Området väster om Kvistbergavägen utgör en bebyggelsemässigt naturlig komplettering av orten oavsett vilken utbyggnadsstrategi man vill välja för övrigt.

Med hänsyn till det centrala läget, kan partiet intill Kvistbergavägen passa för lite tätare bebyggelse i 2 - 6 våningar. Plats för viss service bör också ges liksom för icke störande verksamheter. Det är viktigt att utforma bebyggelsen närmast Kvistbergavägen med utgångspunkt från gaturummet varvid gatans funktion som centrumstråk bör betonas. Längre västerut kan lägre bebyggelse ta vid. Områdena närmast det befintliga industriområdet bör naturligen reserveras för verksamheter.

Områdets något utsatta läge i det storskaliga landskapet motiverar att särskilda landskapsåtgärder vidtas. Såväl smärre lövskogsplanteringar som terrängmodelleringar bör övervägas. Detta motiveras också av klimathänsyn då den föreslagna bebyggelsen bör skyddas med läplanteringar åt sydväst och norr. Det är en fördel om planteringarna kan utföras relativt långt innan byggnationen genomförs.

Grundläggning av hus måste sannolikt inom hela området ske med stödpålar. Partiet med lerdjup över 15 meter markeras som arbetsområde och förutsätts bli en sen etapp.

NORR

Området ansluter relativt väl till den befintliga bebyggelsen och är väl beläget med hänsyn till tåg- och bussförsörjning. Såväl tågstation som busshållplats finns inom gångavstånd. Den första etappen är lämpligen delen öster om Sevallavägen och begränsas i öster av idrottsplatsen.

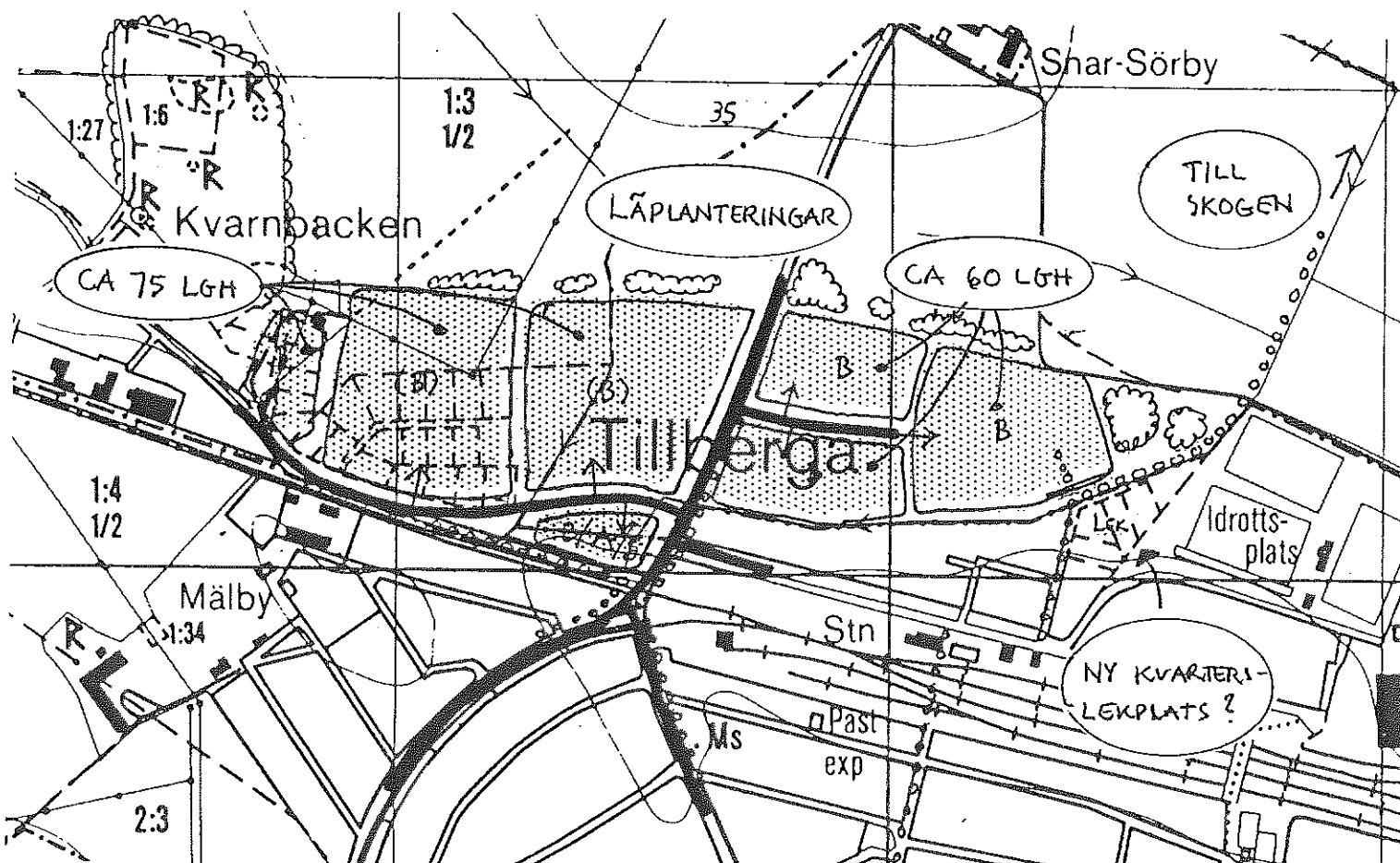
Lämplig bebyggelse är villor och radhus.

Liksom området VÄSTER är NORR något oskyddat i det öppna landskapet varför särskilda åtgärder är önskvärda. Särskilt är läplanteringar norr om området angelägna för att skapa ett bra lokalklimat.

Grundläggning av hus måste sannolikt ske på stödpålar inom större delen av området.

De åtta obebyggda tomterna i den östra kanten av Kvarnbacken kan ses som en naturlig avslutning på den bebyggelsegrupp som redan finns i området. De två västligast liggande tomterna i den gällande detaljplanen bör dock enligt kommunantikvariens bedömning inte bebyggas med hänsyn till den omedelbara närheten till ett gravfält. Dessutom kan eventuellt en boplatsslämning finnas intill gravarna.

Vidare kan ifrågasättas om detaljplanens utformning avseende tomtindelning och gatusträckning är lämplig utifrån dagens förutsättningar. Vi bedömer därför att detaljplanen bör omstuderas med inriktningen att erhålla ungefär samma antal tomter, men utformade i bättre överensstämmelse med utbyggnadsskissen för alternativ NORR och anpassad till forlämningsförekomsten. Efter en sådan anpassning av detaljplanen kan denna mindre utbyggnadsetapp genomföras omgående.

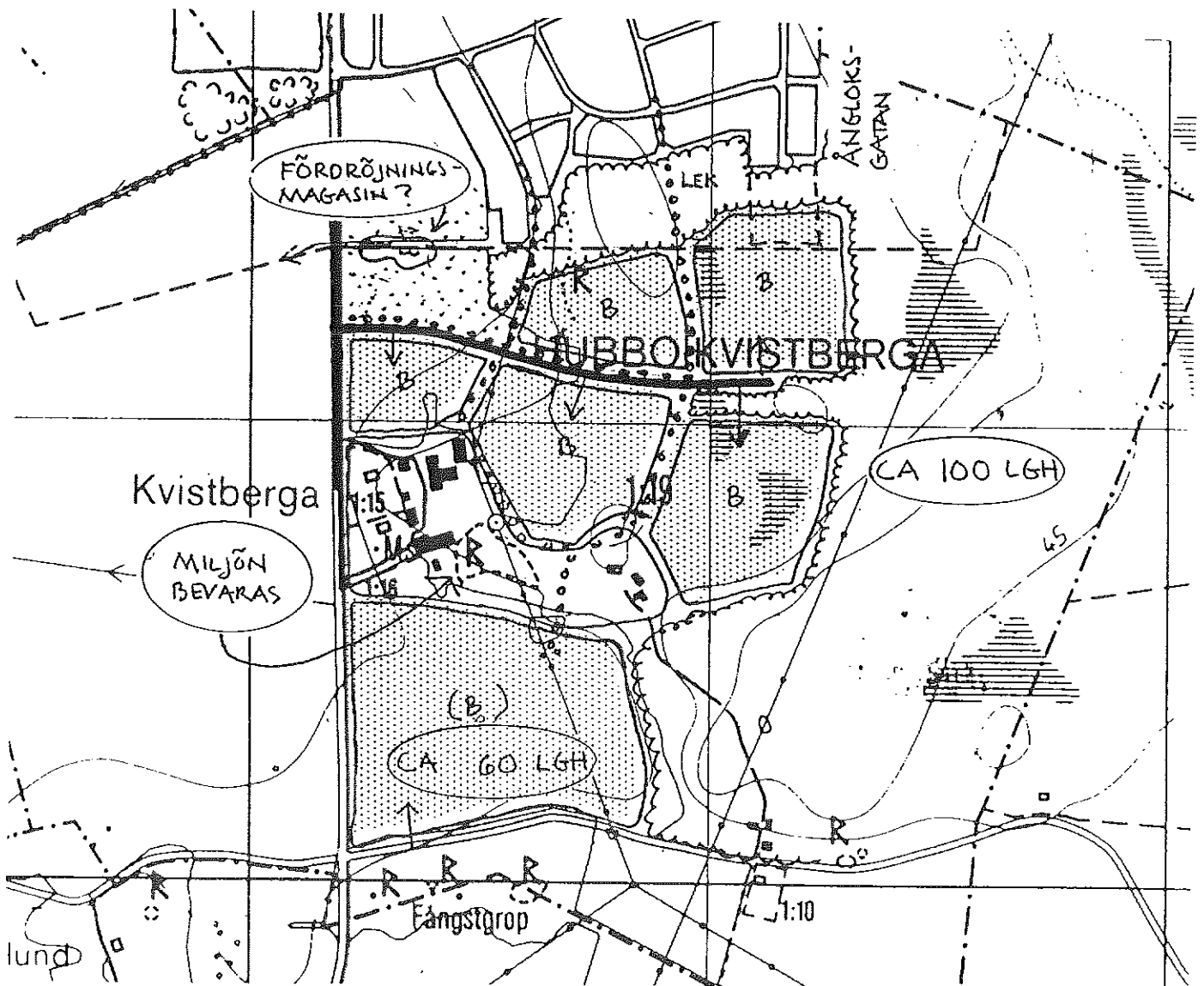

Marken omedelbart väster om idrottsplatsen är i gällande detaljplan avsedd för parkändamål. Behovet av en kvarterslekplats för ortens norra del skulle sålunda med stöd av plan kunna tillgodoses här och skulle ligga bra till även i förhållande till utbyggnad av områdets första etapp - vilken förutsätts bli delen öster om Sevallavägen.

SÖDER

Områdets kvalitet är i första hand de attraktiva boendemiljöer med bra lokalklimat som de relativt högt liggande skogs- och hagmarkerna ger förutsättningar för. Lämpliga bostadstyper är villor och radhus. Området bör i en första etapp avgränsas i norr av en relativt bred skogsskärm mot Bösebergsområdet, i öster av 70 kV kraftledningen samt i söder av bebyggelsen och de fornminnesrika markerna kring Kvistberga. Kvistbergamiljön bör bevaras och markerna helst även framgent betas. Ett problem är dock att hålla djur på gården med hänsyn till allergiriskerna för de närliggande, föreslagna bostadsgrupperna. Sannolikt måste djurhållningen upphöra när bostadsbyggantionen blir aktuell. I hagmarken nordost om gården kan det inte uteslutas förekomst av fornlämningar varför en provundersökning kommer att bli nödvändig.

På längre sikt är en utbyggnadsetapp söder om Kvistbergabebyggelsen tänkbar. Här bör dock noteras att "risken" för boplatzlämningar är mycket stor.

En betydelsefull fördel med området är vidare de goda grundläggningsförutsättningarna. Visserligen kan kostnaderna för ledningsbyggande bli högre än normalt i Västeråsområdet, men de bäriga, stabila markerna bedöms ändå vara fördelaktiga då risken för sättningsproblem är mycket små. Grundläggning av hus kan göras med torpargrund eller motsvarande.

De obebyggda tomterna i Ångloksгатans förlängning bör inte tas i anspråk enligt den gällande detaljplanen. Lokalgatorna inom Bösebergsområdet är redan i längsta laget från trafiksäkerhetssynpunkt och bör därför inte förlängas och belastas med ytterligare trafik. Delar av tomtmarken (i stadens ägo) bör istället övergå till skogs/parkmark medan delar bör överföras till det nya planområdet.

Områdets huvudsakliga nackdel är det något perifera läget. Avståndet till centrum m m - ca 1 km - är relativt stort och upplevelsemässigt kan området hamna utanför orten i övrigt. Med VL:s planer om satsning på tågtrafiken framför busstrafiken blir tillgängligheten till kollektivtrafik begränsad.

ÖSTER

Gärdet söder om TGOJ:s verkstäder ligger centralt och har nära till rekreationsytorna i öster. Såväl småhus som flerbostadshus skulle kunna vara lämplig bostadsbebyggelse. Ett starkt restriktion är dock närheten till verkstäderna som bl a orsakar bullerstörningar. I nuvarande tillstånd enligt miljöskyddslagen förutsätts ett avstånd till bostäder om 150 meter. Vi bedömer därför att området fn inte ska betraktas som en resurs för ny bostadsbebyggelse.

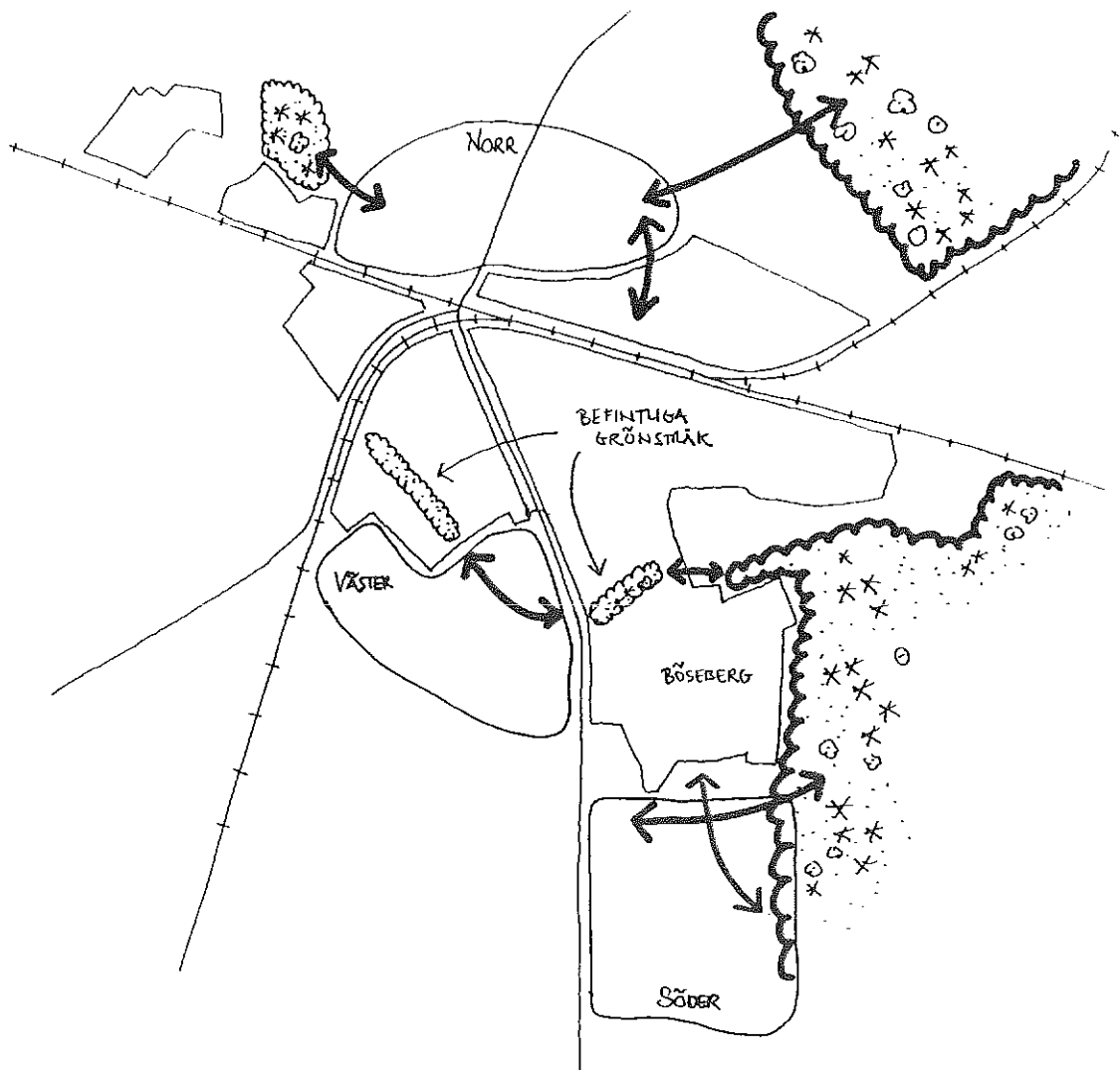
Området är i gällande detaljplan avsett för industriändamål. Med hänsyn till trafiksäkerheten på Källbovägen (vid skolan) är det dock önskvärt med ändamål som inte alstrar tung trafik. Detta bör beaktas vid ev utbyggnad av den nuvarande verksamheten eller vid etablering av ny. Det är dock inte motiverat att i dagsläget göra någon ändring av detaljplanen för området.

*Grönstruktur

Skogsområdet öster om Böseberg utgör det viktigaste grönområdet för rekreation och det är nödvändigt att ett tillräckligt stort sammanhängande parti bevaras. Det är vidare önskvärt att tvärgående stråk kan bildas och erbjuda gröna kontakter mellan skogen och befintlig samt kommande bebyggelse centralt och i de västra delarna av samhället.

Skissförslaget till utbyggnad av alt VÄSTER redovisar enligt ovanstående en idé om att sammanlänka de gröna stråken som idag finns dels sydost om badhuset, dels mellan det västra industriområdet samt bostäderna vid Sörbyvägen respektive Elvägen. Sammanlänkningen är tänkt att utföras med nyplanterade skogs- och vegetationspartier - som dessutom tillför landskapet önskvärda kvaliteter vad gäller variation, rumsindelning samt läbildning..

Det större skogspartierna öster om Tillberga kyrka utgör ett potentiellt, attraktivt grönområde för boende i de norra delarna av orten. Utbyggnadsskissen för alternativ NORR redovisar en önskvärd promenadförbindelse över åkermarkerna som skiljer den föreslagna bebyggelsen från skogsområdet.

* Trafik

Ny tvärled Den skisserade tvärleden mellan Kvistbergavägen och Västeråsvägen är särskilt värdefull vid en utbyggnad av alt VÄSTER och SÖDER, men är önskvärd även vid utbyggnad av alt NORR eller ingen utbyggnad alls. Länken ger allmänt en förbättring av ortens infrastruktur - i första hand underlättas för förbindelserna i ost-västlig riktning (centrala /södra Tillberga - Salavägen). Effekter blir bl a minskad restid, ökad tillgänglighet samt ökad trafiksäkerhet.

En påtaglig tillgänglighetsvinst uppnås för det västra industriområdet med ökad attraktivitet som följd. Dessutom kan Källbovägen stängas av och avlastas den trafik vars målpunkt är industriområdet och som inte är önskvärd på bostadsgatan.

Korsningen med järnvägen utförs helst med planskild standard. Kostnaderna för en vägtunnel under järnvägen är dock sannolikt så stora att man för överskådlig framtid nödgas acceptera en korsning i plan med bommar. Tack vare den minskande tågtrafiken på sträckan genom Mälarbanans utbyggnad, bedöms såväl trafiksäkerheten som trafikillgängligheten ändå bli acceptabel.

Banverket anger att den nya plankorsningen med järnvägen bör innebära att den väg/järnvägs-korsning som idag finns vid Hubbo kyrka, slopas - liksom övriga eventuella ägovägar över järnvägen på sträckan Tillberga - Hökåsen.

Vägnätet i övrigt

Nuvarande väg- och gatunät kan bevaras i övrigt i stort sett oförändrat. Kvistbergavägen bör förbli samhällets "rygggrad" med funktionen centrumstråk samt övergripande led för trafiken mot Västerås östra delar. Västeråsvägen behåller funktionen som förbindelselänk med i första hand Salavägen, riksväg 67.

Korsningen Sevallavägen/Västeråsvägen/Kvarnbacksvägen bör få ny utformning. Förbättringar kan ske i två etapper vari i den andra ev kan ingå utbyggnad av planfri korsning med järnvägen. Den första etappen bör göras även utan någon bostadsutbyggnad för att förbättra rådande trafiksituation. Skissen härintill (och i alt NORR) visar en möjlig lösning, nämligen att lägga om Kvarnbacksvägens östra del så att den nya korsningspunkten med Sevallavägen hamnar norr om Järnvägsgatan. Även här bedöms kostnaderna för planskildheten med järnvägen vara så stora att ett genomförande ligger långt fram i tiden och man får därför tills vidare acceptera en korsning i plan.

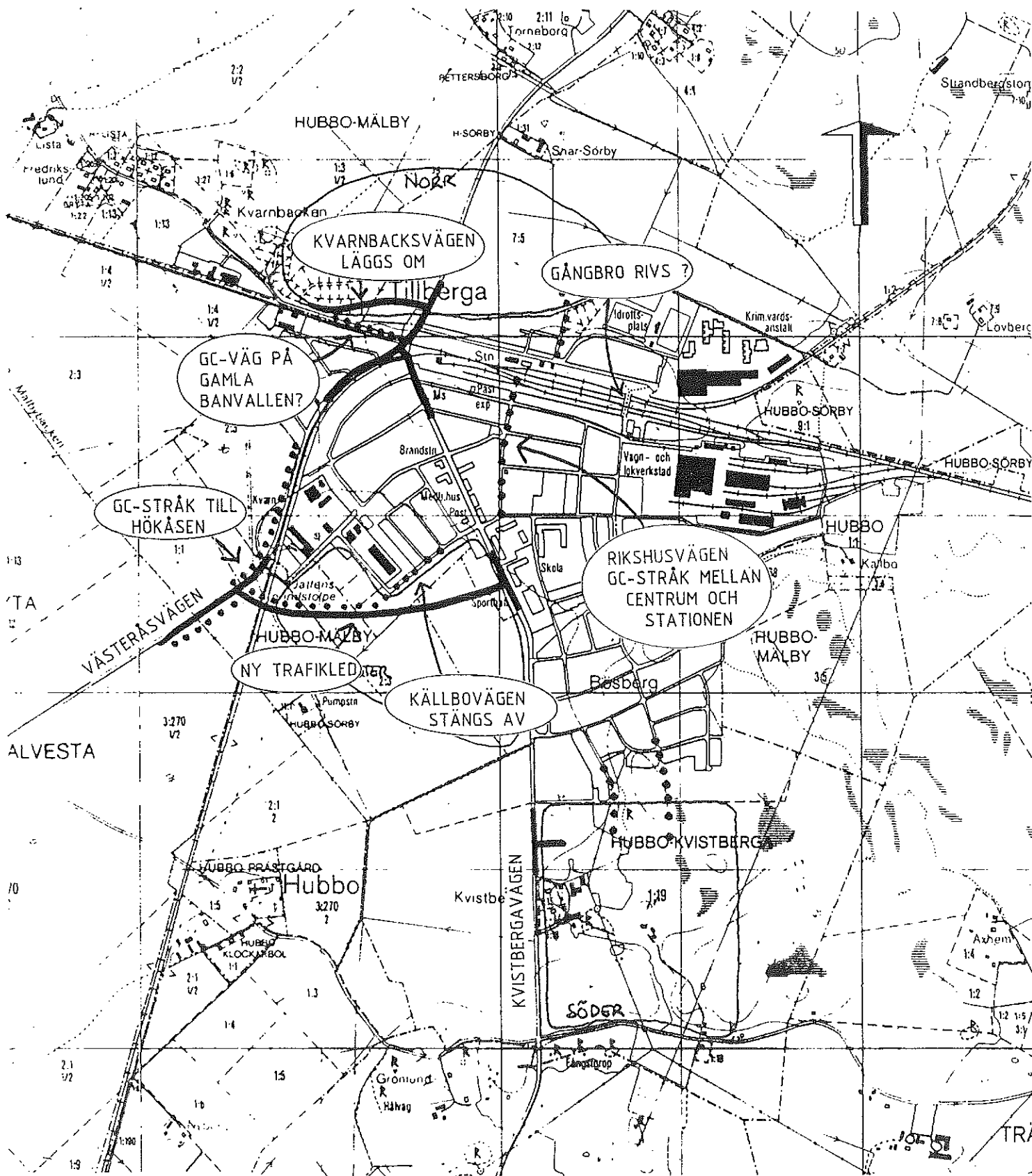
GC-stråk

Rikshusvägen pekas ut som en del i det övergripande gång- och cykelvägnätet. Härigenom skapas en avsevärt genare förbindelse för den större delen av Tillbergas tågresenärer samt för cykeltrafikanter mellan t ex skolan och idrottsplatsen. En förutsättning är naturligtvis att bangårdsområdet i stort disponeras om och att en trafiksäker korsning kan åstadkommas. Den relativt ålderstigna gångbron över järnvägen i Egnahemsvägens förlängning skulle som en följd av den nya passagen över järnvägen kunna rivas.

En GC-väg mellan Hökåsen och Tillberga längs Västeråsvägen är önskvärd och illustreras i planen.

Den numera oanvända banvallen mot Skultuna är intressant för en gc-väg mellan Kvarnbacken och Sevallavägen.

För gc-anslutning av de tre utbyggnadsområdena nyttjas de luckor eller andra lämpliga förutsättningar som finns i den befintliga bebyggelsen.

*Teknisk försörjning

Va Anslutning till stadens system för vatten och avlopp förutsätts. Med hänsyn till reningsverkets belastning på Mälaren har kortfattat diskuterats en eventuell lokal lösning för avloppsreningen. Detta är dock en generell och principiell fråga som gäller all planering för utbyggnad av staden och de större tätorterna. Frågan kräver därför en egen studie. Västerås Energi och Vatten har vidare preliminärt bedömt att förutsättningarna i Tillberga inte är speciellt gynnsamma för lokala lösningar utan tvärtom pekat på avsevärda problem.

Västerås Energi och Vattens allmänna bedömning är att den bästa utbyggnadszonen är alternativet VÄSTER. Här finns huvudledningar för vatten och avlopp varför inga långa ledningsdragningar krävs.

En utbyggnad enligt alt SÖDER kan också anslutas till det befintliga huvudledningsnätet (i Bösebergsområdet).

En utbyggnad norr om orten enligt alt NORR kräver dock betydande förstärkningar av såväl vatten- som spillvattennätet .

Dagvatten Dagvattenhanteringen kräver särskilda insatser . I alla de tre tänkbara utbyggnadsområdena bör studeras lösningar för lokalt omhändertagande av dagvattnet (LOD). Preliminärt krävs anläggande av magasineringsdammar i alla tre alternativen. Alternativet SÖDER kan dock troligen även magasinera dagvattnet genom infiltration i marken och därmed kan magasineringsdammen - om den behövs över huvud taget - bli relativt liten. Även utbyggnad av trafikleden måste beakta dagvattenfrågan särskilt.

Uppvärmning En studie bör göras beträffande möjligheterna att vid utbyggnad av alt VÄSTER ansluta till fjärrvärmepannan i centrum. Förutsättningarna för ytjordvärme (värmepumpsteknik som nyttjar den värme som av solinstrålningen lagras i markens ytskikt) torde vara goda i alternativ VÄSTER och NORR. Möjligen kan vidare förutsättningarna vara goda för ett biobränsleeldat värmeverk genom närheten till de stora odlingsmarkerna. Dessa frågor bör studeras innan val av uppvärmningsform görs.

6. ANALYSER

* Uppfyllelse av mål

Målet att utnyttja den lilla ortens fördelar bedömer vi bäst tillgodoses om orten byggs relativt kompakt, d v s den nya bebyggelsen ansluts så "nära" och anpassat som möjligt till den befintliga bebyggelsen. Detta uppfylls bäst i alternativet **VÄSTER** och i andra hand i **NORR**.

Den "kompletta orten" värnas dels genom utbyggnader av områden och vägar m m som gör det attraktivt för företag att lokalisera sina verksamheter till orten. Dels genom att boende i de nybyggda områdena uppmuntras välja den service som redan finns i orten framför att nyttja motsvarande serviceutbud i Västerås eller annorstädes. Denna uppmuntran kan i planeringen av nya områden ske genom skapande av korta avstånd och smidiga förbindelser mellan den nya områdena och servicen i orten. Även här uppfylls målet bäst i alternativen **VÄSTER** och **NORR**.

Attraktiv boendemiljö bedömer vi lättast kan skapas i alt **SÖDER**. Här finns närhet till rekreativ mark, bra vegetationsförutsättningar för park-, lek- och tomtmiljö samt relativt goda möjligheter till utblickar över landskapet.

Målet att medverka till god standard beträffande försörjning med kollektivtrafik är, vanskligt att utvärdera på grund av osäkerheten om trafiken ska utföras med tåg eller buss. De nuvarande planerna med tåg som det för framtiden huvudsakliga trafikmedlet, medför att bäst måluppfyllelse fås genom byggnation i alternativ **NORR**.

* Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna redovisas på två olika nivåer:

1. Övergripande investeringar som krävs vid utbyggnad av föreslagna bostadsområden oberoende av vilket som väljs. Sådana investeringar belastar normalt inte bostadsexploateringen.
2. Områdesspecifika investeringar/kostnader som belastar själva bostadsexploateringen.

1. Övergripande investeringar

skola

Såsom tidigare redovisats krävs vid en långsam utbyggnadstakt, d v s ca 10 lägenheter per år, inget tillskott av skollokaler.

Vid en snabb utbyggnad av bostäder krävs däremot nya skollokaler. Någon nybyggnation blir dock inte aktuell förrän ca 150 lägenheter har byggts. Lokalfrågan kan inledningsvis lösas genom förhyrning. Om ca 350 lägenheter byggs i Tillberga bedöms utgiften för skolinvesteringar uppgå till ca 55 miljoner kronor.

barnomsorg: Om utbyggnad sker innan 1996 krävs lokaltillskott. Investeringskostnaden för en avdelning uppgår till 2.5 miljoner kr och motsvarar behovet av barnomsorgsplatser för ca 50 lägenheter.

ny trafikled Investeringskostnaden är ca 5 miljoner kronor inklusive gång- och cykelväg.

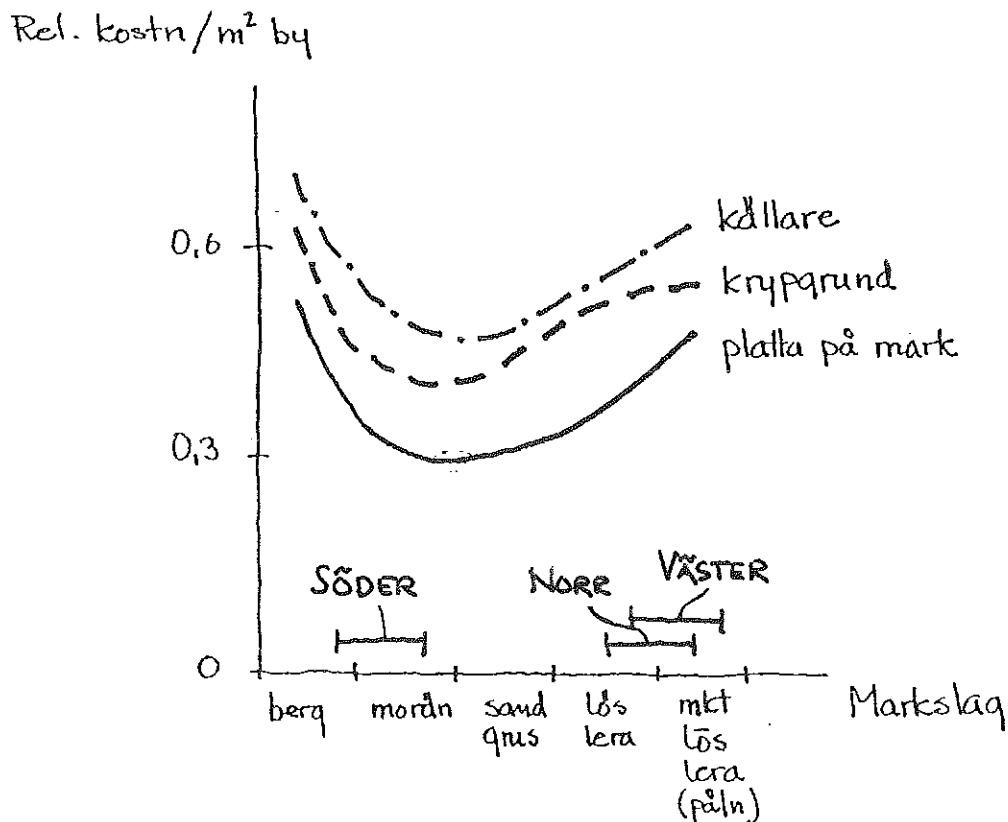
dagvatten: Vid en större utbyggnad krävs sannolikt ett fördröjningsmagasin i anslutning till Mälbybäckens fåra. Inga bedömningar har ännu gjorts av magasinets nödvändiga volym varför kostnadens storlek inte kan anges.

2. Områdesspecifika investeringar/kostnader

Markförvärv

Om staden avser att exploatera områdena krävs markförvärv för i stort sett hela alternativ NORR och för delar av alternativ VÄSTER.

Grundläggning av hus:

UR SGI'S KURSMATERIAL "PBL O GEOTEKNIK"

Fig 1:1. Relativ grundläggingskostnad för enbostadshus med ca 120 m² byggnadsyta.

Va-försörjning

NORR Huvudledningar för dricks- spill- och dagvatten måste bytas ut i ett stråk längs Västeråsvägen. VEV uppskattar kostnaden till ca 4 miljoner kronor. Det är dock tveksamt om detta ska "belasta" denna utbyggnadsetapp av orten. Befintliga ledningar är gamla och bristfälliga och ett utbyte ingår i Västerås Energi och Vattens förnyelseplanering. Arbetet är dock inte inplanerat under de närmast kommande två, tre åren.

Normala kostnader för ledningsbyggande inom området.

VÄSTER Normala kostnader för ledningsbyggande inom området

SÖDER Högre kostnader inom området p g a sannolika behov av sprängning

Gatubyggnad

NORR Normala kostnader inom området

VÄSTER Lägre kostnader tack vare lätthet att ansluta till befintligt gatunät.

SÖDER Normala kostnader

Arkeologi

NORR Inga kostnader

VÄSTER Inga kostnader

SÖDER Utgrävning kan eventuellt komma att krävas inom del av området. En förundersökning (kostnad ca 35 000 kr) är nödvändig för att avgöra detta.

Landskapsåtgärder

NORR Läplanteringar m m

VÄSTER Läplanteringar m m

SÖDER Inga kostnader

* Miljökonsekvenser

Flertalet miljöaspekter har behandlats i utredningens förutsättnings- repektive skissavsnitt. Nedan redovisas en en tabellmässig sammanfattning som avser att ge en överblick samt att underlätta jämförelser mellan områdena. Redovisningen är uppdelad på de fyra exploateringsåtgärderna Trafikleden, NORR, VÄSTER samt SÖDER. Områdena VÄSTER och NORR har bedömts ge i huvudsak likartade konsekvenser.

Trafikleden

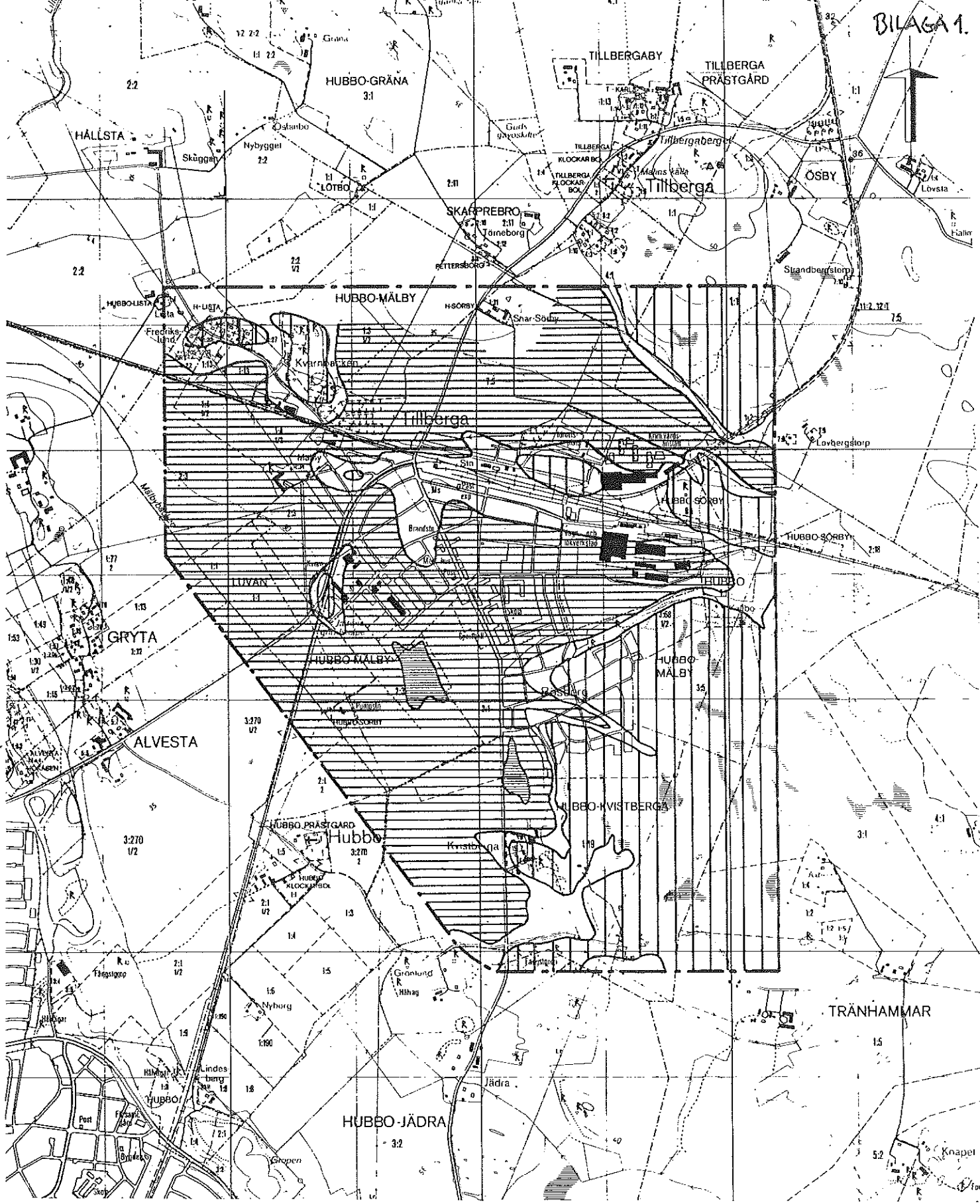
NYTTJANDE AV MARK/VATTEN	FÖRUTSÄTTNINGAR	KVARSTÅENDE EFFEKTER
Grundläggning	Instabila marker	Sättningsrisker
Dagvatten	Nära Mälbybäcken, magasinering krävs	Inga
STÖRNINGAR PÅ OMGIVNINGEN		
Buller Luftföroreningar	Trafikarbetet i fullt utbyggd ort minskar jämfört med situationen utan trafikleden. Mängden utsläppta avgaser blir därmed mindre och bullernivåerna lägre. De största relativa förbättringarna erhålls längs Västeråsvägens och Kvistbergavägens norra delar.	
NATURFÖRUTSÄTTNINGAR		
Landskapsbild	Stråk i ny riktning	Acceptabla
MARKANVÄNDNING		
Jordbruksmark		Jordbruksmark förbrukas

Områdena VÄSTER och NORR

NYTTJANDE AV MARK/VATTEN	FÖRUTSÄTTNINGAR	KVARSTÅNDE EFFEKTER
Grundläggning	Instabila marker	Sättningsrisker
Ytjordvärme	Goda	
Spillvatten	Till V-ås reningsverk	Mälaren belastas
Dagvatten	Goda för dammar	Inga
Dricksvatten	Från V-ås vattentäkt	Inga
STÖRNINGAR FRÅN OMGIVNINGEN		
Radon	Lågradonmark	Inga
Stoft/luktspridn från jordbruk	Skyddszon mot Mälby Gård	Inga
Buller från järnväg	Utom skyddszon	Inga
Riskhänsyn, järnvägen	Utom riskzon urspårn, explosioner, inom riskzon gasolycka	Acceptabla
NATURFÖRUTSÄTTNINGAR		
Naturvård	Berörs ej	Inga
Rekreation/friluftsliv	Befintliga rekreationsmarker berörs ej	Goda möjligheter tillskapas
Närmiljö/lokalklimat	Flackt, öppet åt norr resp sydväst	Goda miljöer kan skapas på sikt.
Landskapsbild	Knutet till bef bebyggelse	Orten utökas i redan påverkade landskapsrum
MARKANVÄNDNING		
Jordbruksmark		Jordbruksmark förbrukas

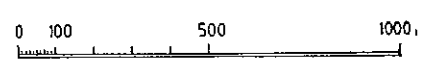
Område SÖDER

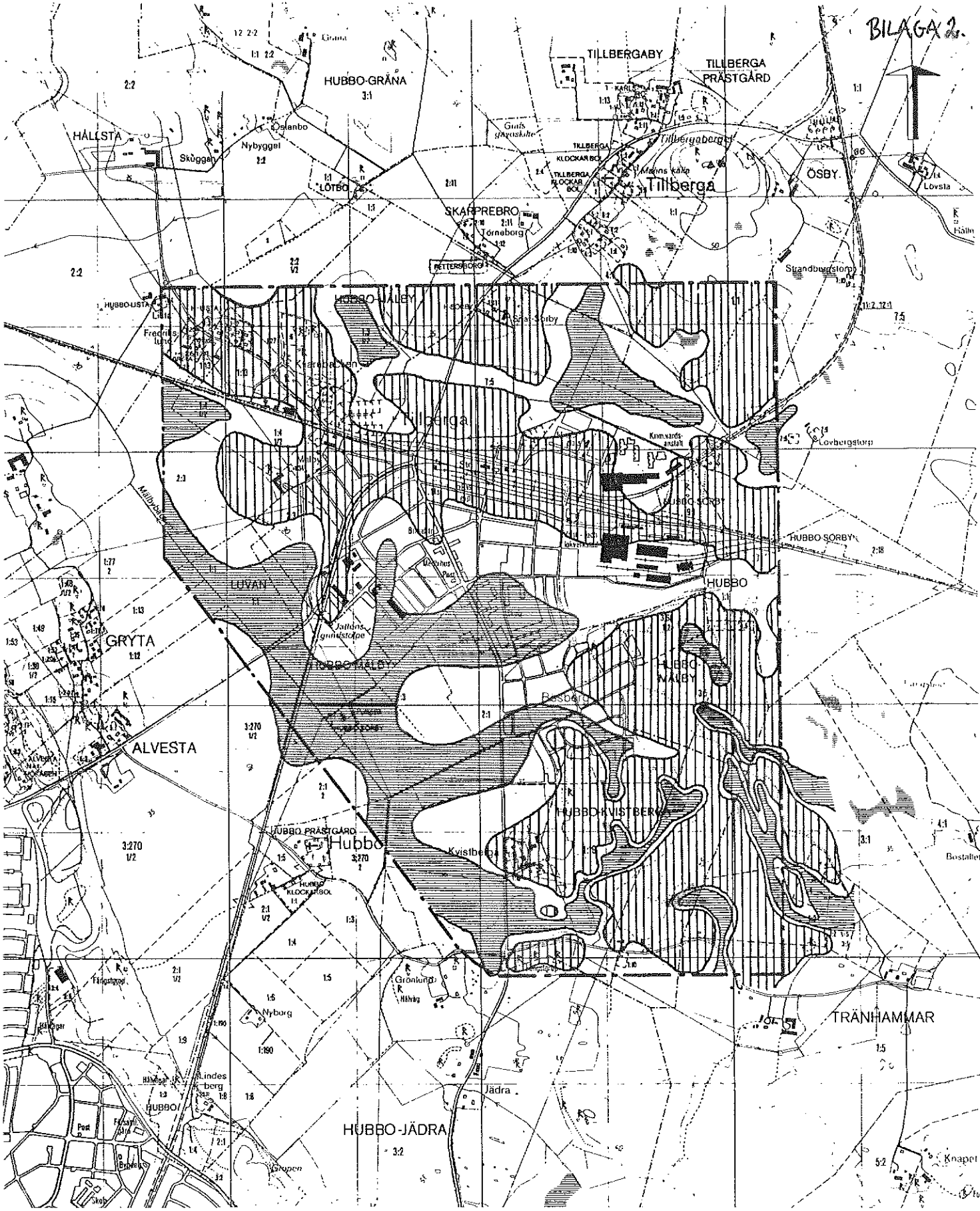
NYTTJANDE AV MARK/VATTEN	FÖRUTSÄTTNINGAR	KVARSTÅENDE EFFEKTER
Grundläggning	Stabila marker	Inga
Dricksvatten	Från V-ås vattentäkt	Inga
Spillvatten	Till V-ås reningsverk	Mälaren belastas
Dagvatten	Rel goda för infiltration	Inga
Ytjordvärme	Sämre	
STÖRNINGAR FRÅN OMGIVNINGEN		
Radon	Låg/normalradonsmark	Inga
Stoft luktspridning från jordbruk	Djurhållning vid Kvistberga utesluts	Inga
Buller från järnväg	Utom skyddszon	Inga
Riskhänsyn, järnvägen	Utom riskzon	Inga
NATURFÖRUTSÄTTNINGAR		
Naturvård	Variationsrika biotoper exploateras	Utarmning
Rekreation/friluftsliv	Rekreatjonsmark tas i anspråk	Fullgoda möjligheter kvarstår
Närmiljö/lokalklimat	Mycket bra	Goda bostadsmiljöer
Landskapsbild	Traditionellt bebyggelseläge	Väl förankrat
MARKANVÄNDNING		
Skogsmark		Skogsmark "förbrukas"

- STABILA MARKER
- VARIERANDE STABILITET
SMÅ, SNABBA SÄTTNINGAR
- INSTABILA MARKER, RELATIVT STORA,
LÅNGSAMMA SÄTTNINGAR
- INSTABILA MARKER, STORA, MYCKET
LÅNGSAMMA SÄTTNINGAR

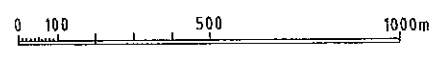
TILLBERGA
MARKENS STABILITET

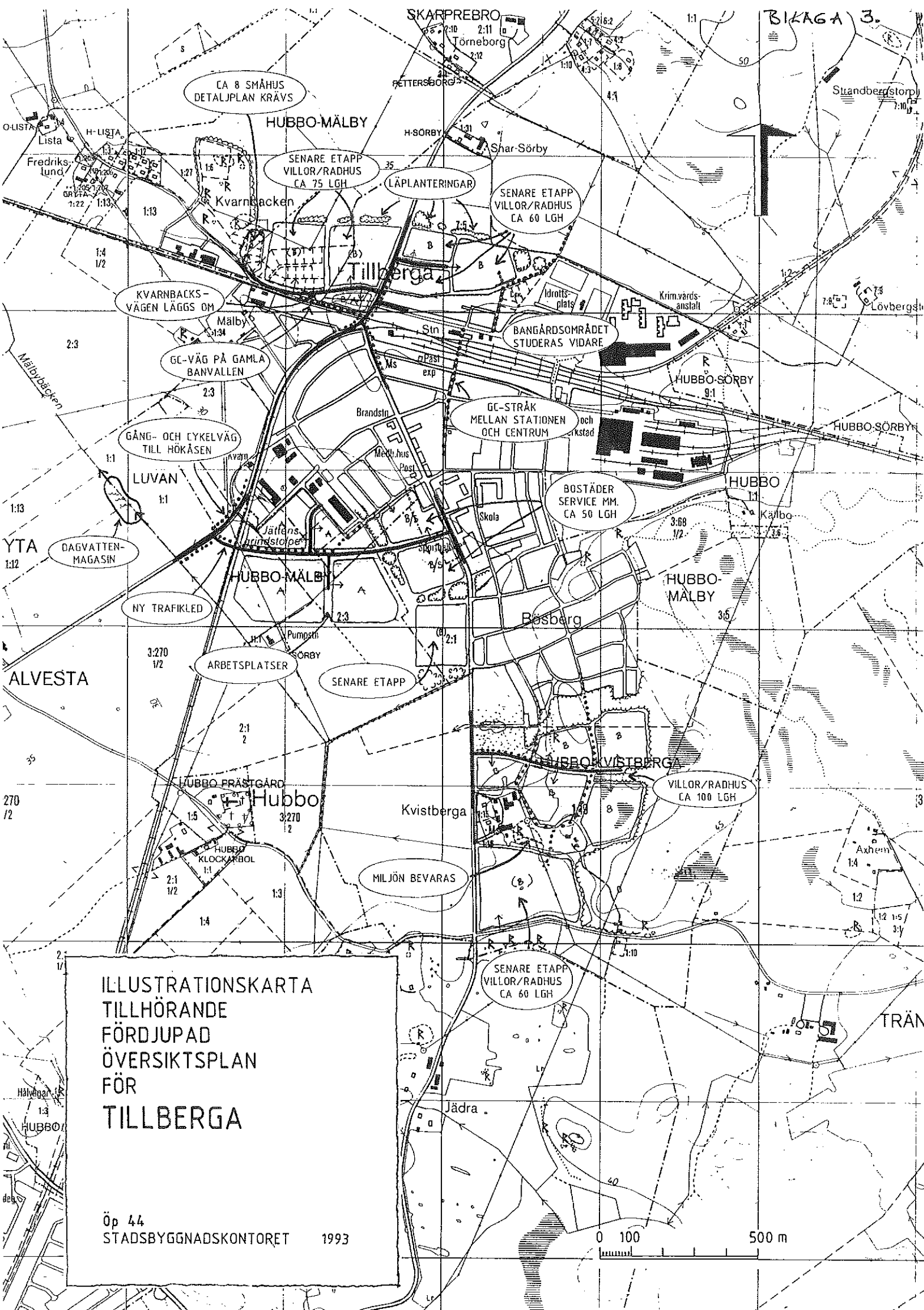

- MARKEN HAR FÖRMÅGA ATT TA HAND OM NEDERBÖRDEN STÖRRE DELEN AV ÅRET
- MARKENS FÖRMÅGA ATT TA HAND OM NEDERBÖRDEN VARIERAR ÖVER ÅRET
- MARKENS FÖRMÅGA ATT TA HAND OM NEDERBÖRDEN ÄR BEGRÄNSADE UNDER STÖRRE DELEN AV ÅRET

TILLBERGA
AVVATTNINGSMÖJLIGHETER

ILLUSTRATIONSKARTA
TILLHÖRANDE
FÖRDJUPAD
ÖVERSIKTSPLAN
FÖR
TILLBERGA

LÄNSSTYRELSEN
Västmanlands län
Planväsende/
bostadsförsörjning

GRANSKNINGSYTTRANDE

1993-08-06

2011-4509-93

VÄSTERÅS KOMMUN Byggnadsnämnden			
93 -08- 1 0			
Diarienummer			
År	Löpnr	Nämndbet. BN	Klassif.bet.

Stadsbyggnadskontoret
Rum A 410
Stadshuset
721 87 VÄSTERÅS

Utställt förslag till fördjupad översiktsplan
för TILLBERGA, Västerås.

Länsstyrelsen har den 18 december 1992 avgivit ett samrådsyttrande över en tidigare version av planförslaget.

Länsstyrelsen har inga invändningar mot planförslaget vad avser behandlingen av riksintressen, mellankommunala frågor och frågor rörande hälsa och säkerhet (dvs förhållanden som länsstyrelsen vid efterföljande planläggning kan komma att pröva enligt 12 kap 1 § PBL).

Frågor rörande hälsa och säkerhet är av den karaktären att problemen i vissa fall blir synliga först vid en mer detaljerad planering. Länsstyrelsen kan därför ha anledning att ta upp dessa frågor vid efterföljande detaljplanläggning även om de inte berörts i detta granskningsyttrande till översiktsplanen. Exempel på sådana frågor kan vara utformningen av gång- och cykelförbindelsen över bangårdsområdet, tillkommande bostadsbebyggelse med hänsyn till trafikbuller etc.

Länsstyrelsens granskningsyttrande skall i sin helhet fogas till den antagna översiktsplanen (4 kap 2 § PBL).

Kerstin Hjulström

Rolf Karlsson

Kopia till

Vägverket, region Mälardalen
Boverket
ÖLM